

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจงกลณี
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระจักรพงษ์ ทาราศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มิถุนายน 2553

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณี
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระจักรพงษ์ ทาราศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มิถุนายน 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณี
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พระจักรพงษ์ ทาราศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มิถุนายน 2553

พระจักรพงษ์ ทาราตรี (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา
จูลรัตน์ และรองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยปัจจัยที่
ศึกษามี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ บุคลิกภาพ อึดมโนทัศน์ และ ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและภาระงานที่
ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานครจำนวน 163 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 69 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 94 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการ
ทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการ
วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า: -

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว มี 2 ปัจจัย คือ บุคลิกภาพ(X_2) และ
อึดมโนทัศน์ (X_3) ปัจจัยด้านครอบครัว มี 2 ปัจจัย คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
(X_5) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_6) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มี 3 ปัจจัย คือ ลักษณะ
ทางกายภาพของการเรียน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) และสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อน (X_9)

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1)
และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มี 2 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) และลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7)

4. สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .921 + .605X_9 + .273X_7$$

4.2 สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .595X_9 + .310X_7$$

FACTORS AFFECTING ON GROUP WORK RESPONSIBILITY OF
THE SECOND LEVEL: PRIMARY GRADES 4-6 STUDENT AT
WAT CHATKAEWCHONGKONNEE SCHOOL
IN BANGPHLAD DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PHRA JUKRAPHONG TARASRI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
June 2010

PhraJukraphong Tarasri. (2010). *Factors affecting on group work responsibility of the second level: primary grades 4-6 student at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district, Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Assist. Prof. Dr.Pasana Chularat, Assoc. Prof. Waythanee Greethong

The purposes of this research were to study the factors affecting on group work responsibility of the second level : primary grades 4-6 students at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district, Bangkok. These factors were divided into 3 dimensions, first of them was personal factors: age, personality, self-concept, and learning achievement, second of them was family factor: interpersonal relationship between students and their guardian and family responsibility and third of them was learning environmental factors: physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups .

The 163 samples; 69 males and 94 females were second level : primary grades 4-6 students at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district, Bangkok. The instrument was questionnaires of learning responsibility of the second level, primary grades 4-6 students at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district , Bangkok. The data was analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :-

1. There were significantly positive correlation among learning responsibility of the second level : primary grades 4-6 student at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district Bangkok and 7 factors at .01 level; 2 personal factors; personality (X_2) and self-concept (X_3); 2 family factors; interpersonal relationship between students and their guardian (X_5) and family responsibility (X_6) and 3 learning environmental factors: physical learning environment (X_7), interpersonal relationship between students and their teachers (X_8) and interpersonal relationship between students and their peer groups (X_9).

2. There were no significantly correlation among learning responsibility of the second level: primary grades 4-6 student at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district Bangkok and 2 factors; age (X_1) and learning achievement (X_4).

3. There were significantly 2 factors affecting learning responsibility of the second level: primary grades 4-6 student at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district , Bangkok ranking from the most to the least affecter; interpersonal relationship between students and their peer groups (X_9) and physical learning environment (X_7). These 2 factors could predicted of learning responsibility of the second level: primary grades 4-6 student at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district, Bangkok about percentage of 43.0.

4. The predicted equation of learning responsibility of second level: primary grades 4-6 student at Wat Chatkaewchogkonnee school in Bangphlad district, Bangkok were as follows: -

4.1 In terms of raw scores were:

$$\hat{Y} = .921 + .605X_9 + .273X_7$$

4.2 In terms of standard scores were:

$$Z = .595X_9 + .310X_7$$

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ของ

พระจักรพงษ์ ทาราศรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรีและรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี กรรมการที่สอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอบคุณท่านอาจารย์ทุกท่านทั้งในด้านปริญญานิพนธ์ และที่อาจารย์คอยดูแลความเป็นอยู่ทั่วไป

ขอเจริญพรขอบคุณครูอัญชลี อ่อนทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอเจริญพรขอบคุณ คุณโยมพี่ทุกท่านและเพื่อน ๆ ที่ได้ช่วยเหลือในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่สำคัญอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณคุณโยมพ่อและคุณโยมแม่ที่ได้ให้กำเนิดข้าพเจ้ามา และได้สั่งสอน ตลอดจนเป็นแรงใจ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าพเจ้ามาตั้งแต่ต้น จนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าได้มาถึงจุดนี้

สำหรับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงลงได้ก็เพราะท่านที่มีพระคุณดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบแต่ท่านผู้มีพระคุณ ท่านบุพการี ที่กล่าวมาแล้ว ณ ข้างต้น ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยากรความรู้ให้กับข้าพเจ้าผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

พระจักรพงษ์ ทาราศรี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ ในการทำงานกลุ่ม	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ.....	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	30
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์.....	36
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	40
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง...	45
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบภายในบ้าน.....	50
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน.....	52
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	56
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	60
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร.....	64
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	66
	การหาคุณภาพเครื่องมือ	79
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
	การวิเคราะห์ข้อมูล	80

สารบัญ (ต่อ)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	88
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	88
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	88
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	99
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	99
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	99
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก.....	113
ภาคผนวก ข.....	126
ภาคผนวก ค.....	135
ภาคผนวก ง	137
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	143

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	83
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้าน สิ่งแวดล้อม กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้ว จงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร.....	85
3 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร.....	86
4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร	87
5 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	127
6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์.....	128
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	129
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน.....	130
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน.....	131
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	132
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	133
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม.....	134

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กราฟแสดงร้อยละของอายุ	136
2 กราฟแสดงร้อยละของเกรดเฉลี่ย	136

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญรุ่งเรือง จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การทำงานร่วมกัน ช่วยกันคิดช่วยกันทำ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืน มั่นคง และเจริญก้าวหน้าด้วยดี ดังที่ คมเพชร ฉัตรสุภากุล (2546:5) กล่าวว่า ประเทศไทยจะสามารถพัฒนาทัดเทียมอารยประเทศได้ นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน โดยปัจจัยที่สำคัญ คือ ลักษณะการทำงานร่วมกันโดยมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและมีทักษะความสามารถในการทำงานอย่างมีแบบแผนของคนในชาติ เนื่องจากการงานต่างๆที่จะต้องจัดทำในสังคมปัจจุบันนั้นล้วนทวีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้น การทำงานจึงต้องอาศัยความคิดและการทำงานร่วมกัน อันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำงานทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ ธุรกิจ และงานด้านอื่นๆ ซึ่งต้องดำเนินในรูปแบบของการทำงานกลุ่ม ไม่ว่าจะกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2546: 8) ได้กำหนดมาตรฐานไว้ 27 มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานด้านนักเรียน มาตรฐานที่ 1 ได้กำหนดให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของมาตรฐานนี้คือ นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาได้ แต่การจะพัฒนาให้คนมีคุณภาพดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการฝึกคน นั่นก็คือ การศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า รากฐานของตึกคือ อิฐ รากฐานของชีวิตคือ การศึกษา

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ตอนหนึ่งที่ทรงกล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาว่า.....

“.....นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่งทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้า ความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์.....

(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. 2541: 1)

จากกระแสพระราชดำรัสนี้ จะเห็นได้ว่า ความเก่งและความดีนั้นเกิดจากการฝึกอบรมให้คนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ความรับผิดชอบจึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาและปลูกฝังในตัว of นักเรียน

ปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้พยายามมุ่งการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา

ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง. 2545) มีเทคนิควิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้มากมาย ที่ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ อาทิ เทคนิคการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจให้กันและกัน สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่ม (กรมวิชาการ. 2545: 24)

ความรับผิดชอบร่วมกัน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งคุณลักษณะประการหนึ่งของเก่ง ก็คือ สามารถทำงานเป็นทีม นั่นก็คือสามารถทำงานกลุ่มเป็น (กรมวิชาการ. 2545: 22-23) ในการเรียนการสอนปัจจุบันนั้น นักเรียนจำเป็นจะต้องปรับตัวเอง ให้สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เด็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีทักษะทางสังคม แต่ในการอยู่กันเป็นกลุ่มนั้นนักเรียนจะต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ดังนั้น ความรับผิดชอบจึงควรมาคู่กับการกระทำเสมอ สังคมที่จะได้ชื่อว่าเป็นสังคมที่ “พัฒนา” แล้วอย่างแท้จริงนั้น จะต้องเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยผู้คนที่มีความรับผิดชอบ ดังที่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 679) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า ยอมรับตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป

จากการที่ผู้วิจัยได้เคยสอนศีลธรรมในโรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้สังเกตเห็นว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เน้นความสำเร็จของบุคคลสูงกว่าการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจากการสอบถามพูดคุยกับนักเรียนทำให้ทราบถึงปัญหาในการเรียนของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนจะไม่ค่อยชอบทำงานเป็นกลุ่ม ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ส่งงานกลุ่มให้เพื่อนล่าช้าไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 74 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะนี้นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดมากที่สุด ถ้ามีคือปัญหาใด” ผลการสำรวจพบปัญหาเรียงลำดับจากปัญหามากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 26 คน ตอบว่ามีปัญหาด้านการเรียนจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 ได้แก่ ไม่เข้าใจบทเรียน อ่านหนังสือไม่ออก เรียนไม่ทันเพื่อน และทำการบ้านไม่ได้ รองลงมาเป็นปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ได้แก่ ไม่ทราบว่าจะแบ่งงานในกลุ่มกันอย่างไร และทำงานส่งครูไม่เสร็จทันเวลาที่

กำหนด และปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ได้แก่ ผู้ปกครองให้เงินน้อย และชอบใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 26 คน ตอบว่า มีปัญหาด้านการเรียน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 ได้แก่ ทำงานส่งครูไม่ทันเวลาที่กำหนด ไม่เข้าใจบทเรียน และคิดเลขไม่ออก รองลงมาเป็นปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ได้แก่ เพื่อนร่วมกลุ่มไม่มีความรับผิดชอบ ทะเลาะกัน ไม่ยอมเข้ากลุ่มกับเพื่อน และเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม และปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ได้แก่ มีเงินไม่พอใช้ ผู้ปกครองให้เงินน้อย และต้องใช้จ่ายหลายอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 คน ตอบว่า มีปัญหาด้านการเรียน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.86 ได้แก่ บทเรียนเข้าใจยาก ตามงานไม่ทัน ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตไม่เป็น รองลงมาเป็นปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.16 ได้แก่ เพื่อนร่วมกลุ่มไม่มีความรับผิดชอบ เพื่อนแบ่งงานที่ไม่ถนัดให้ทำ และเพื่อนไม่ยอมออกเงินซื้ออุปกรณ์ทำงานกลุ่ม และปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ได้แก่ ครอบครัวยากจน ค่าใช้จ่ายในบ้านเยอะ พ่อแม่เล่นการพนัน ไม่มีเงินออมทรัพย์ และใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “จากคำถามข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง” ผลการสำรวจเรียงลำดับสาเหตุจากมากไปหาน้อย ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตอบว่าปัญหาด้านการเรียน สาเหตุเกิดจากผู้ปกครองไม่มีเวลาสอนหนังสือเพิ่มเติม เพื่อนไม่แนะนำ และมาเรียนสาย รองลงมาเป็นปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม สาเหตุเกิดจาก ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนไม่ให้ความร่วมมือ และครูชี้แจงงานกลุ่มไม่เข้าใจ และปัญหาด้านเศรษฐกิจ สาเหตุเกิดจากผู้ปกครองมีรายได้น้อย และไม่ออมทรัพย์

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตอบว่าปัญหาด้านการเรียน สาเหตุเกิดจาก ไม่มาเรียน ไม่อ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ไม่ทำการบ้าน เรียนไม่เข้าใจไม่กล้าถามครู ไม่มีคนแนะนำบทเรียน และหลังเลิกเรียนจะไปเล่นเกม รองลงมาเป็นปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม สาเหตุเกิดจาก ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่สามัคคีกัน และไม่ยอมทำงานกลุ่มร่วมกับคนที่ไม่ชอบ และปัญหาด้านเศรษฐกิจ สาเหตุเกิดจาก ไม่มีความสามารถหาเงินช่วยพ่อแม่ ไม่มีงานทำ ไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย พ่อแม่เล่นการพนัน และขโมยเงินออมไปเล่นเกม

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอบว่าปัญหาด้านการเรียน สาเหตุเกิดจาก ไม่มีคนแนะนำบทเรียน ไม่มาเรียน ไม่เข้าห้องเรียนตรงเวลา ไม่มีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตใช้ รองลงมาเป็นปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม สาเหตุเกิดจาก ไม่อยากทำงานร่วมกับเพื่อนที่ไม่สนิท ไม่แบ่งงานให้เหมาะกับความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ไม่ให้ความร่วมมือเมื่อเพื่อน

ต้องการความช่วยเหลือ และไม่ออกค่าใช้จ่ายในการทำงานกลุ่ม และปัญหาด้านเศรษฐกิจสาเหตุเกิดจากไม่มีงานที่รายได้ดี และครอบครัวไม่ช่วยกันทำงาน

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นดังกล่าวพบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร น่าจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนด้านความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ดังที่ วารี ศิริเจริญ (2536: 3) กล่าวว่า กิจกรรมที่สำคัญย่อมต้องการผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เพราะหากขาดความรับผิดชอบแม้เพียงเล็กน้อย ความเสียหายอันใหญ่หลวงย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 7-8) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการทำงานกลุ่มว่า การทำงานกลุ่มมีลักษณะแตกต่างไปจากการทำงานโดยบุคคลเดี่ยว เพราะการทำงานโดยตนเองตามลำพังนั้น ผู้ทำงานเพียงแต่ทำงานให้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ทักษะและความรู้ที่มีอยู่แสดงออกให้เต็มความสามารถก็เพียงพอแล้ว แต่ในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ยังมีองค์ประกอบอีกหลายประการที่จะช่วยให้งานที่รับผิดชอบร่วมกันประสบผลสำเร็จ

ดังนั้น ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม จึงเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลตามบทบาท หน้าที่การงานของตนด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ ไม่ละเลย เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์และสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ดังนั้น ถ้านักเรียนมีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มแล้วย่อมส่งผลเสียต่อปัญหาด้านการเรียนได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ ตลอดจนคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผน การเรียนการสอน เพื่อฝึกและปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

ซึ่งเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียนให้มีศักยภาพ คุณภาพ และประสบผลสำเร็จทางการเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแควงจกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 163 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 69 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 94 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ
 - 1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1.1 อายุ
 - 1.1.2 บุคลิกภาพ
 - 1.1.3 อึดทนโหด
 - 1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 1.2.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
 - 1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ มุ่งมั่น ตามหน้าที่และศักยภาพของตน ได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดและตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งภาระของตน มีการวางแผนร่วมกันในการทำงาน เพื่อให้งานของกลุ่มประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแควงจกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1 อายุ หมายถึง จำนวนเวลานับเป็นปีเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ที่เกิด จนถึงปัจจุบัน (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2.1.2 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่แสดงออก เพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ต่างๆในการดำรงชีวิต ซึ่งในการวิจัยนี้ ได้แบ่งตามแบบสำรวจ การกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) โดยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

2.1.2.1 บุคลิกภาพแบบเอ ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า ชอบฝ่าฟันอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.2.2 บุคลิกภาพแบบบี ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคใดๆ และไม่ชอบที่จะทำงานในเวลารีบด่วนแต่สามารถอดทนรอคอยได้

2.1.3 อັตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองของนักเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.3.1 ด้านร่างกาย ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อรูปร่างของตนเองในด้านรูปร่าง หน้าตา น้ำหนัก ส่วนสูง บุคลิกลักษณะท่าทางต่างๆและการแต่งกายของตนเอง

2.1.3.2 ด้านความสามารถ ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อความสามารถของตนเองในด้านการเรียน และการทำงาน

2.1.3.3 ด้านสังคม ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการประเมินค่าของตนเอง ในด้านการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในการทำงาน และความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนโดยพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมถึงภาคเรียนสุดท้ายที่กำลังศึกษา

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และภาระที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครองและการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.2.1.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นภายในครอบครัว ช่วยเหลืองานบ้าน และขอคำปรึกษากับผู้ปกครองทั้งในด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว

2.2.1.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่ แบ่งเวลาให้กับครอบครัว คอยให้คำปรึกษาปัญหา ยอมรับความคิดเห็น และชี้แนะแก่นักเรียนได้ทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.2.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน หมายถึง งานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน การทำความสะอาดบ้าน ซักเสื้อผ้า และการช่วยทำภารกิจของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านสถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์ในการเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน มีการถ่ายเทของอากาศดี ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย บริเวณของห้องเรียนปราศจากกลิ่น และเสียงรบกวน

2.3.1.2 สื่ออุปกรณ์ในการเรียน ได้แก่ ปริมาณสื่อ อุปกรณ์การเรียน มีเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน มีความทันสมัย มีคุณภาพการใช้งาน และมีความชัดเจนถูกต้องตามวัตถุประสงค์

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ตั้งใจและสนใจในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และปรึกษาครูทั้งในด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัว

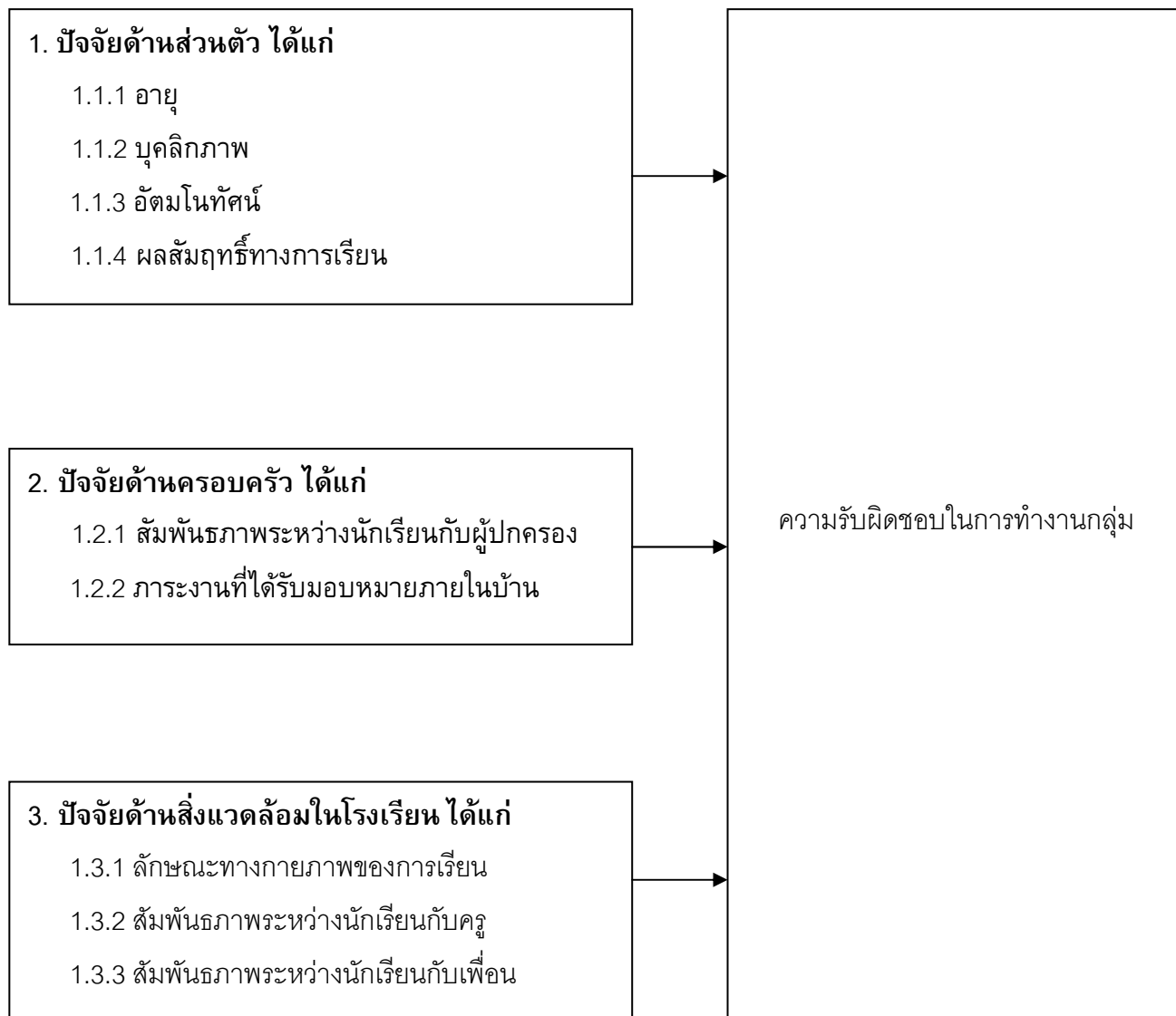
2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความสนใจ ความเอาใจใส่ ความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นักเรียนทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่ปฏิบัติต่อกันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาวาดภัยซึ่งกันและกัน การมีน้ำใจต่อกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความใกล้ชิด ความห่วงใย และการทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจและรักสามัคคี

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ บุคลิกภาพ อັตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้ว-จรงลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจรงลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการทำงาน

กลุ่ม

- 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ
- 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
- 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

ผู้ปกครอง

- 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบภายในบ้าน
 - 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน
 - 2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดจตุรแคว่งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบ (Responsibility) ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ดิกคินสัน (Dickinson. 1987: 9 – 11) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนหมายถึง การที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการเรียนของตนเองได้ เช่น การตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกและการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน การแบ่งเวลาการเรียน การประเมินผลการเรียนการเลือกทำกิจกรรม การเลือกบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจในพฤติกรรมดังกล่าวเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

ฟลิปโป (Flippo. 1996: 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่าเป็น ความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็งนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

(กฤษฎา พันธุ์วานิช. อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวง วัฒนธรรม มติชนรายวัน วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2550 ปีที่ 30 ฉบับที่ 10551) ได้ให้ ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า คือสภาพที่รู้จักภาระหน้าที่และทำงาน หรือดำเนินการ ตามภาระหน้าที่ ให้บังเกิดผลลัพธ์มากที่สุด และเงื่อนไขที่ต้องมี คือ การรู้ (เรียนรู้และ/หรือรับรู้) ว่าภารกิจที่ต้องกระทำในหน้าที่นั้นๆ มีอะไรบ้าง หรืออีกนัยหนึ่งคือ รู้หน้าที่นั่นเอง การมี คุณธรรมความรับผิดชอบ "สื่อการมีคุณธรรม" การรู้จักหน้าที่ นั่นคือ การมีความสำนึกในหน้าที่

ไชยรัตน์ ปราณี (2531: 54) กล่าวสรุปว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องประกอบ ด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ มีหิริโอตตัปปะ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงไปด้วยดีโดยไม่ ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น รวมทั้งมีการเตรียมวางแผนงานไว้ล่วงหน้าด้วย นอกจากนี้ยัง รับรู้และยอมรับการกระทำของตนไม่ว่าผลนั้นจะเป็นอย่างไร

พระเมธีธรรมาภรณ์ (2533: 59 – 67) กล่าวถึง ความรับผิดชอบอันเกิดจาก ความสำนึกว่าความรับผิดชอบเกิดจากความสำนึก คือ มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ และคิดจะทำ หน้าที่อย่างสมบูรณ์ด้วยความเต็มใจ

ทองคุณ หงษ์พันธุ์ (2535: 133) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็น พันธะผูกพันที่มนุษย์มีต่อชีวิต และหน้าที่การงาน เพื่อให้ชีวิตและการงานดำเนินไปด้วยความ ราบรื่น ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

กรมวิชาการ (2542: 8) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผล การกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ ดียิ่งขึ้น

ศิริพันธ์ วรรณกิจ (2545: 13) ได้สรุปความหมายความรับผิดชอบหมายถึง การ ที่บุคคลประพฤติปฏิบัติงานต่างๆด้วยความเต็มใจเอาใจใส่ ระมัดระวังที่จะทำงาน และติดตาม ผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งใน ด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย อีกทั้งยังไม่ปิดภาระหน้าที่ของตนให้แก่ผู้อื่น

จากความหมายของความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ บุคคลกระทำตามหน้าที่ การงานที่ตนได้รับมอบหมาย ด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ เพื่อให้งาน สำเร็จไปตามเป้าหมาย มีการวางแผนการทำงาน ขยันหมั่นเพียร อดทน ยอมรับภาระหน้าที่ของ ตนเองและติดตามผลงานที่ทำไปแล้ว เพื่อจะได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จด้วยดี และพร้อมที่จะรับผลในการกระทำของตนเองทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

1.1.2. ประเภทของความรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาประเภทของความรับผิดชอบแล้ว นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของความรับผิดชอบ ดังนี้

นกลีกร์ สุขถิ่นไทย (2531: 89-90) ได้แยกประเภทของความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง แยกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงจะถือว่างานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของตนนั้นสำคัญที่สุด ซึ่งจะละเลยหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ที่วางไว้เป็นแนวทางอย่างเคร่งครัด

1.2 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ผู้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนย่อมจะยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในแง่ดีและไม่ดี พร้อมทั้งนำข้อบกพร่องในอดีตมาเป็นข้อเตือนใจในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งจะพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเสียก่อนว่าสิ่งที่ทำต่อไปนั้นจะเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรหรือไม่

2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม เป็นความรับผิดชอบที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพลเมืองของไทย ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่คิดก่อนกระทำเสมอว่าการกระทำของตนจะมีผลกระทบต่อคนอื่นหรือไม่ และไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบายของตนแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม ดังนั้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงมีความสำคัญมากอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ

จूरिरूर्तर์ นันท์ยทวีกุล (2538: 5) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน
3. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
4. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน
5. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
6. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน
7. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
8. ความรับผิดชอบต่อสังคม

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540: 12-13) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน เป็นการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบและป้องกัน ความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

2. ความรับผิดชอบในการกระทำของตน เป็นการยอมรับการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองแก่ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียหรือไม่

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บ บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม รู้จักประมาณการใช้จ่ายและหมั่นศึกษาหาความรู้

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ
กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 26) แบ่งความรับผิดชอบต่อออกเป็น 2 ประเภท

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง จะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง รวมถึง การดูแลรักษาสุขภาพของตน เป็นเรื่องที่ส่งผลโดยตรงต่อตนเอง

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือส่วนรวม เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ข้อย่อย ดังนี้

- 2.1 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน/ชั้นเรียน/บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
- 2.3 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
- 2.4 ความรับผิดชอบต่อชุมชน/สังคม
- 2.5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ

จากเอกสารที่ดังกล่าวสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักหน้าที่ของตน เอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติภารกิจของตนที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ตรงต่อเวลา มีการควบคุมความประพฤติของตน ปรับปรุงตนเองเสมอ และต้องยอมรับในผลของการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย

2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การรู้จักหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่ ความมีวินัยทางสังคม มีความเอื้อเฟื้อเกรงใจต่อคนในสังคม สอดคล้องกับมาตรฐานทางสังคม กฎเกณฑ์ทางศาสนา และกฎหมายบ้านเมือง

1.1.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบต่อ

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2535: 122) ได้กล่าวถึงอานิสงส์ของผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อ
ไว้ว่า

1. ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น
2. การงานสำเร็จเรียบร้อยได้ดี

3. เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน
4. เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ
5. สังคมและประเทศชาติสามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญได้รวดเร็ว
6. มีความสะดวกสบายและร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติ

กมลวาทน์ วันวิชัย (2545: 14) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้าง ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายามอดทน และตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อเกิดความก้าวหน้าต่อตนเองและสังคม

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของความรับผิดชอบ สรุปได้ว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญของความเป็นสมาชิกที่ดี และการที่จะช่วยให้การทำงานของคนไม่ว่าจะเป็นงานเดี่ยวหรือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของคนก็ดี ต้องมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ ตั้งใจและมีความพยายาม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ก็ย่อมทำให้ประสบความสำเร็จในความมุ่งหวังนั้นทุกประการ

1.1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (2533: 45-46) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่ามีลักษณะ 3 ประการคือ

1. ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ไม่บกพร่องต่อหน้าที่
2. ไม่ละทิ้งหน้าที่
3. ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

จूरี่รัตน์ นันทยทวิกุล (2538: 5) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบออกเป็น 8 ด้าน คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลสประพฤตินอนอยู่ในศีลธรรมและละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควร แก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคที่เหมาะสม
2. ความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

3. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงการทำงานของตนให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงานและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ

4. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน หมายถึง การยอมรับการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่บิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้น จะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี และกล้าเผชิญต่อความจริง

5. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน รู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตน เพื่อความสุข และชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาที่สมาชิกของครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาก็กปรึกษา และให้พ่อแม่รับทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน และอื่นๆ

6. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนช่วยกันตักเตือนแนะนำ เมื่อเห็นเพื่อนกระทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนตามความถูกต้องและเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่เอาเปรียบเพื่อน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

7. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน รักษาผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนผนังห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือขอความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

8. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆของสังคม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539: 84-90) กล่าวถึงผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า จะต้องมีความคิด ดังนี้

1. จะทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีและสุดกำลัง ความสามารถไม่ว่าจะเผชิญกับอุปสรรคมากน้อยเพียงใด
2. จะพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วลงมือตัดสินใจเป็นผู้กระทำสิ่งนั้น โดยยินดีรับผลของมันไม่ว่าจะออกมาอย่างไร

สำเร็จ

3. แม้ไม่มีใครรู้ใครเห็น ไม่มีใครมาคอยควบคุม ก็ยินดีกระทำต่อจน

4. จะไม่ยอมทำสิ่งที่เกิดผลเสียหายต่อผู้อื่น

5. จะพยายามทำงานตามเวลาที่ได้นัดหมาย ซึ่งวิเคราะห์แล้วว่า

เป็นไปได้

6. ยินดีรับส่วนในความผิดของตน หากพบภายหลังผิดพลาด

นภดล ภวนะวิเชียร (2540: 70-71) กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมหลักที่แสดงถึง ความรับผิดชอบว่าประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ

คือ

1.1 รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ

1.2 ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ตนต้องทำ

1.3 รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่

1.4 รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งที่สำคัญ

2. ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการบังคับ มีพฤติกรรม ดังนี้

2.1 สัมผัสใจทำหน้าที่

2.2 ควบคุมตนเองได้

3. ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจเอาใจใส่ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรม

เสริม คือ

3.1 วางแผนในการทำหน้าที่ของตน

3.2 มีระเบียบวินัย

3.3 มีความซื่อสัตย์

3.4 มีความละเอียดรอบคอบ

3.5 มีสติ

4. ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนเสร็จ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม

คือ

4.1 มีความอดทน

4.2 มีความเพียร

4.3 มีการเตรียมการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4.4 มีมนุษยสัมพันธ์

4.5 รักษาสุขภาพให้แข็งแรง

5. ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้

5.1 ติดตามผลการกระทำของตน

5.2 มีเหตุผล

5.3 ปรับปรุงการกระทำของตน

ลักษณะที่แสดงถึงความรับผิดชอบ คือ ต้องตรงต่อเวลา พยายามทำงานให้สำเร็จ ติดตามผลงานอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความผิดพลาด รักษา ชื่อเสียงของตน ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ รักษาคำพูด ตั้งใจทำงาน มีความอดทนอดกลั้น พยายามทำงานให้ดี

มีการ วางแผนการทำงาน ตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและปฏิบัติหน้าที่การงาน หน้าที่ทางสังคม หน้าที่ อันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อบิดามารดา ญาติพี่น้อง บุคคลทั่วไปและต่อประเทศชาติ อย่างดีที่สุด เติมความสามารถ

1.1.5 การพัฒนาและปลูกฝังความรับผิดชอบ

ประสาธ อิศรปริดา (2531: 49-50) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1. ฝึกให้เด็กเป็นผู้ที่รู้จักการพึ่งตนเอง ให้เป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล และใช้ความสามารถของตน
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ จะนำความสำเร็จมาให้แก่ตัวเด็กเอง
3. พยายามกระตุ้นเด็กเป็นบุคคลที่กล้าเผชิญปัญหาที่ต้องใช้ความ พยายามและให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินในการแก้ปัญหา
4. ฝึกให้เด็กเป็นบุคคลที่ชอบแข่งขันกับตัวเอง โดยยึดมาตรฐานหรือ หลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งเป็นหลัก
5. ฝึกให้เด็กเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
6. เมื่อเด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมใด ๆ ก็ควรจะให้คำยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัล ซึ่งจะเป็นสิ่งเสริมแรงให้เด็กมีความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ อย่าง ต่อเนื่องจนเป็นนิสัย

ทองคุณ หงศ์พันธุ์ (2535: 132-133) ได้เสนอวิธีฝึกฝนตนเอง ให้เกิดความ รับผิดชอบ ดังนี้

1. พยายามศึกษางานที่เราทำอยู่ว่ามีอะไรบ้าง เรามีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบอะไรก็พยายามทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าอะไรที่เป็นหน้าที่หลัก อะไรเป็น หน้าที่รอง
2. พยายามจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของตนเองเป็นรายวัน ราย สัปดาห์ และรายเดือน
3. มีสมุดบันทึกนัดหมายกัน
4. พยายามฝึกการตรงต่อเวลา หัดตื่นเป็นเวลานานอนเป็นเวลา และ ปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด
5. ดำเนินชีวิตให้มีรูปแบบคงเส้นคงวา ทำอะไรให้เป็นนิสัย

6. อย่าหัดผิดวันประกันพรุ่ง ต้องตัดสินใจให้เด็ดขาด ตัดสินใจลงมือทำทันที

7. สนุกสนานกับงาน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2539: 2-3) ได้แสดงถึงหลักในการพัฒนา นักเรียนในด้านความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องมีนโยบายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมอย่างชัดเจน และนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. การพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมใดก็ตามต้องดำเนินการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน
3. สอดแทรกคุณธรรมไปกับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการดำเนินชีวิตประจำวัน
4. บรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแบบอย่างที่ดีเอื้อต่อการปลูกฝังสร้างเสริมให้มีคุณธรรม
5. บุคลากรทุกฝ่ายทั้งในบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนร่วมพัฒนานักเรียน
6. หลักวิชา ทฤษฎี และเทคนิคอย่างหลากหลาย เป็นปัจจัยในการพัฒนานักเรียน

7. การปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

ประตินันท์ อุปรนัย (2542: 217-218) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ โดยการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบนั้น พ่อแม่ควรมีหลักสำคัญที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อจะได้มีแนวโน้มในการประมาณความสามารถที่จะรับผิดชอบของเด็กได้ และคอยสังเกตว่าเด็กพยายามที่จะทำอะไรด้วยตัวของเขาเอง หรือพยายามที่จะช่วยพ่อแม่เมื่อใด เพื่อจะได้เริ่มต้นสนับสนุนแนะแนวทางให้เขาทำในสิ่งนั้น ๆ ได้ทันที
2. ตระหนักว่าช่วงเวลาสำคัญของการสอนให้เด็กเกิดความรู้สึกรับผิดชอบได้ดีที่สุดคือช่วงเวลาที่เด็กแสดงให้เห็นว่าเต็มใจ และพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองเป็นครั้งแรก และเมื่อถึงเวลานั้นจึงปล่อยให้ช่วยตัวเอง แม้เด็กจะยังไม่ได้ดีในครั้งแรก ๆ แต่การได้มีโอกาสฝึกทำบ่อย ๆ จะทำได้ดีขึ้นและทำจนกลายเป็นกิจนิสัย ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบที่จะทำต่อไปโดยถือเป็นภารกิจที่พึงกระทำ
3. พยายามที่จะรู้ด้วยการสังเกตอยู่เสมอ ๆ ว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อจะได้ปล่อยให้รู้จักที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เพิ่มขึ้น

4. ฝึกความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับการฝึกให้เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เพราะการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยให้กับเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ ทั้งนี้ เพราะการเชื่อฟังพ่อแม่คือ การที่เด็กต้องพยายามควบคุมความต้องการของตนเองให้เป็นไปตามความต้องการของพ่อแม่ อันเป็นการฝึกควบคุมตนเองเบื้องต้นจนเมื่อเด็กเกิดความเคยชินกับการเชื่อฟังพ่อแม่ ในที่สุดเด็กก็จะเกิดความเคยชินต่อการควบคุมความต้องการของตนเอง

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับนักเรียนจะต้องเริ่มปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่เด็ก โดยต้องคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมถูกต้องตามข้อเสนอแนะและผลการศึกษาที่ได้เสนอไว้ในเบื้องต้น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง และเกิดความสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ของตน

1.1.6 ความหมายของการทำงานกลุ่ม

นักการศึกษาได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม ดังนี้

เบญจวรรณ ศรีสุริยกานนท์ (2534: 6) ได้ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มว่า การกระทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ขั้นตอนการทำงานกลุ่ม มีทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดข้อตกลงในการทำงาน หมายถึง การหาแนวทางในการทำกิจกรรมร่วมกันได้แก่ การกำหนดบทบาทของบุคคลในกลุ่ม การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ไม่แข่งขันกัน

2. การวางแผนการทำงาน หมายถึง การคิด หรือตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไร

3. การแบ่งงานและการทำงานตามแผน หมายถึง การรู้จักมอบหมายงานให้แก่สมาชิกตามความถนัด และความสามารถอย่างทั่วถึง และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

4. การแก้ปัญหาในการทำงาน หมายถึง การจัดข้อสงสัยให้หมดไป ได้แก่ การทำความเข้าใจ การดำเนินการแก้ไขให้เรียบร้อยโดยเลือกวิธีที่เหมาะสม

5. การเสนอผลงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานให้เป็นที่ทราบ ได้แก่ การใช้วิธีการรายงานผลเพื่อสร้างความสนใจ

6. การสรุปและการประเมินผล หมายถึง การรับข้อมูลป้อนกลับ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการทำงานกลุ่ม

ทิศนา แคมมณี (2545: 11) ได้ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารประสานงาน และตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการทำงานกลุ่ม ได้ว่า เป็น การกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.1.7 ความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม

เอกชัย เอื้อเฟื้อ (2537: 276-277) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการทำงาน เป็นกลุ่มไว้ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดในเรื่องพลังและการทำงานต่าง ๆ ต้องใช้ พลังที่แตกต่างกันไป งานใดที่ต้องใช้พลังมากเกินความสามารถที่คนคนเดียวที่จะทำได้ การ ทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้สามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ เพราะเป็นการรวมพลังของคนมาช่วยกัน ทำงาน

2. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา และ ความสามารถการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะเป็นการระดมความสามารถของคนเหล่านี้ให้มา ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ทำให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง รอบคอบ และความสามารถที่แตกต่างกัน ในแต่ละบุคคล เมื่อประสานกันอย่างเหมาะสมก็จะช่วยให้การทำงานที่ต้องใช้ความสามารถ หลาย ๆ อย่างดำเนินไปได้ด้วยดี

3. มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ในสังคม จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่อาจจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพังได้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้มนุษย์มีโอกาสที่จะได้ อยู่ร่วมกับคนอื่น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่น เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่ จำเป็นของมนุษย์

4. ลักษณะของสังคมปัจจุบันการดำรงอยู่และการสร้างสรรค์ความ เจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมจำต้องอาศัยการทำงาน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีอยู่ในทุกระดับทุกองค์การก็จะช่วยให้สามารถทำงานใหญ่ที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าให้เกิดแก่สังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่ได้มาก

5. การทำงานเป็นกลุ่มให้ผลงานที่ดีกว่าทำงานเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการระดมความคิด ความสามารถของคนหลายคนมาสู่การ ทำงานในลักษณะที่ประสานสอดคล้องกัน ทำให้เกิดความรอบคอบในการคิด และประสาน ความสามารถของคนเข้าด้วยกัน มีความหมายต่อการทำงานมากกว่าการทำงานโดยอาศัย ความสามารถเป็นรายบุคคล

6. การทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน ทำให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากเพื่อนร่วมงานด้วยกัน ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในตัวบุคคลและจะมีผลให้กลุ่มได้มีความ เจริญงอกงามเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงตามขึ้นไปด้วย

จากความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มที่กล่าวมาแล้วทั้ง 6 ข้อข้างต้น ทำให้เห็นว่า การทำงานเป็นกลุ่มมีความสำคัญและเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จของการเรียน การ

ทำงาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา ปลุกฝัง ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม

1.1.8 ทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม

นาดยา ปิไลธรานนท์ (2543: 90-92) กล่าวว่า ทักษะการทำงานกลุ่มที่จำเป็นในการเรียนแบบร่วมมือ มีดังนี้

1. ทักษะเพื่อการจัดระเบียบภายในกลุ่ม เป็นทักษะที่ผู้เรียนควรปฏิบัติ เพื่อให้การเข้ากลุ่มเป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้แก่

1.1 เข้ากลุ่มอย่างเงียบ ๆ ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น

1.2 อยู่ทำงานกับกลุ่มตลอดจนกว่างานจะเสร็จ

1.3 มีส่วนร่วมในการพยายามทำให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และใช้สื่อวัสดุต่าง ๆ ร่วมกัน

1.4 ทำความรู้จัก แนะนำตนเอง แนะนำผู้อื่น พุดจากันอย่างสุภาพ

ให้เกียรติกัน ใช้สรรพนามที่เหมาะสมในระหว่างคุยกัน

1.5 กล่าวลากันเมื่อสลายกลุ่มแล้ว

2. ทักษะที่จะทำให้กลุ่มทำงานจนสำเร็จด้วยดี เป็นความพยายามทำให้งานกลุ่มสำเร็จลงอย่างเรียบร้อย และยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานกลุ่มไว้ ได้แก่

2.1 ช่วยกันอธิบายชี้แจงงานที่ต้องทำในกลุ่มให้เข้าใจตรงกัน

2.2 การให้ความสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่ม การยอมรับเพื่อนสมาชิก

แสดงความกระตือรือร้น ซินชมยินดี สอบถามและสรุปความคิดเห็นของเพื่อน

2.3 ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนอย่างสุภาพ หรือขอร้องให้เพื่อน

อธิบายขยายความในสิ่งที่เขาพูด

2.4 เสนอตัวที่จะเป็นผู้อธิบาย ขยายความสิ่งต่าง ๆ

2.5 ชี้แจงให้เพื่อนได้รับทราบการมีส่วนร่วมของเพื่อนคนอื่น ๆ

1.1.9 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม

หฤทัย อติชาติพงศ์ (ม.ป.ป.: 13) กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานกลุ่มว่า

1. ช่วยให้เข้าใจขอบเขตการทำงานกลุ่มร่วมกัน แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับเพื่อนร่วมงานและนักเรียนในการแนะนำหมู่

2. ช่วยให้รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมาย และการเสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผลในการแก้ปัญหาในโครงการที่กระทำ และสามารถดำเนินการตามโครงการต่อไปได้ดี

3. ช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่มเพื่อเขาจะได้รับรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของหัวหน้าของสมาชิกที่ดี การโต้ตอบอย่างดีจะช่วยให้กลุ่มพัฒนาอย่างกว้างขวาง และได้แหล่งความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกมา

4. ช่วยให้คนได้พัฒนาทั้งความรู้ และทักษะในสังคมประชาธิปไตย

จากประโยชน์ของการทำงานกลุ่มข้างต้น สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่ม ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. การทำงานกลุ่มตอบสนองความต้องการอยู่ร่วมกันของบุคคล ป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว
2. ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามัคคีในกลุ่ม ความไว้วางใจกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พฤติกรรมกล้าแสดงออก และช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย
3. เป็นการฝึกทักษะในการทำงานร่วมกัน เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การเสนอแนะความรู้ข้อมูล การซักถาม การชี้แจง เหตุผล การอภิปรายผล ตลอดจนเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. เป็นการแบ่งเบาภาระงานที่หนักเกินไป เช่น เป็นการลดภาระงานเกินความสามารถของบุคคล ทำให้ครุมีเวลามากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน การแบ่งกลุ่มทำให้ครูตอบปัญหาของนักเรียนน้อยลง
5. ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานและการเรียน สมาชิกกลุ่มจะรู้สึกสบาย สนุกสนาน และไม่เคร่งเครียดในการทำงานร่วมกัน
6. ช่วยให้สมาชิกของกลุ่มเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกิริยาโต้ตอบภายในกลุ่มเพื่อจะได้รับความรับผิดชอบของหัวหน้าและสมาชิกที่ดี อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ และทักษะในสังคมประชาธิปไตย

1.1.10. พลังกลุ่มและหลักของกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 27-28) ได้กล่าวถึงหลักของพลังกลุ่ม หรือ พลวัตของกลุ่มว่า ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกและผู้นำ ดังนี้

1. มีความเคารพในสมาชิกของกลุ่มทุกคน เพราะเชื่อว่าทุกคนนั้นมีความสามารถอะไรบางอย่างในตัวของเขาเอง ถ้ามีสิ่งที่ดีเขาก็แสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏแก่กลุ่มได้
2. ประสบการณ์ต่างๆในกลุ่มช่วยสนองความต้องการของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานได้รับการยกย่อง เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินการในกลุ่มน่าจะช่วยให้ทุกคนได้รับความรู้สึกที่สนองความต้องการ
3. ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทเฉพาะของตนเอง ซึ่งบทบาทดังกล่าวมีผลต่อกระบวนการกลุ่ม ถ้าทุกคนเข้าใจในบทบาทของตนเองย่อมจะทำให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี
4. สมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมในกลุ่ม หัวหน้าต้องช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกอย่าง แต่การช่วยต้องไม่ออกมาในรูปของการข่มขู่ด้วยอำนาจ แต่เป็นการส่งเสริมความเป็นไปของกลุ่ม
5. สมาชิกแต่ละคนต้องรู้จักรับฟังคนอื่น ให้การยอมรับและมีความซื่อสัตย์กับการที่สมาชิกให้การช่วยเหลือแก่กลุ่ม

6. สมาชิกควรได้รับคำชมเชยจากผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่นๆ บ้าง ถ้าหากงานที่ได้รับมอบหมายไปสำเร็จด้วยดี ดังนั้นการมอบหมายงานก็ควรให้ตรงกับความสามารถเพื่อช่วยให้ได้รับความสำเร็จ

7. การมีสมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกันมาก ๆ ทำให้กลุ่มมีความมั่นใจ แต่การที่สมาชิกที่มีลักษณะแตกต่างกันบ้างย่อมมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มได้ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ผู้นำกลุ่มต้องมีความเข้าใจในลักษณะดังกล่าว

8. การกระทำกิจมาก ๆ ช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้มีโอกาสมากขึ้นที่ได้รับประสบการณ์ที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเอง

9. กระบวนการในการแก้ปัญหา หรือการทำงานให้สำเร็จต้องได้รับความสนใจมาก ๆ กับผลของการปฏิบัติงานในกลุ่ม

10. ควรนำหลักทางด้านจิตวิทยา เกี่ยวกับการเรียนรู้มาใช้กับการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

11. ความรู้สึกของกลุ่ม และความมั่นคงทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนจะมีส่วนรับผิดชอบต่อความเป็นไปของกลุ่มโดยส่วนรวมและต่อบุคคล

12. การที่สมาชิกร่วมกันนั้นจะทำให้กลุ่มสามารถไปถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่ตั้งเอาไว้ ในขณะที่เดียวกันอาจจะช่วยตอบสนองความต้องการที่ซ่อนเร้นในใจของบุคคลได้

13. ถ้าการสื่อสารในกลุ่มไม่ดี จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาในด้านวินัยของกลุ่ม ผลที่ตามมาคือ ทำให้ประสิทธิภาพของกลุ่มลดลงไป

14. เทคนิคในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และการประเมินผลเกี่ยวกับกลุ่มจะทำให้กลุ่มดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปพลังกลุ่มได้ว่าต้องมาจากการที่สมาชิกทุกคนมีความเคารพกัน ทุกคนได้รับความรู้สึกที่สนองความต้องการโดยมีบทบาทเฉพาะของตนเองและต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมในกลุ่ม รู้จักรับฟังคนอื่น และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม แต่จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกคนในกลุ่ม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

เบคอน (Bacon, 1989: 1289-A) ศึกษาพบว่า นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบในการเรียนด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ

1. การทำกิจกรรมการเรียน
2. การเชื่อฟังครู
3. การตั้งใจเรียน
4. การเรียนหรือการศึกษาค้นคว้า
5. การพยายามเรียน

6. การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่เลือกกระทำ

ซีพาร์ด (Shepard. 1999: 52) ได้พัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในเกรด 3, 4 และ 5 จำนวน 128 คน ในด้านความรับผิดชอบในการทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายเป็นประจำ โดยใช้วิธีการหาข้อสรุป 9 วิธี เพื่อช่วยการทำการบ้านให้เสร็จสมบูรณ์ การวิเคราะห์ในด้านระดับคะแนนและความคิดเห็นของครู แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ผ่านวิธีการดังกล่าว ได้รับคะแนนเพิ่มขึ้น

อย่างน้อย 1 วิชชา และได้รับคำวิจารณ์ด้านบวกในสมุดรายงานประจำตัว และผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

ชินเนอร์รี่ (Chinnery. 2004: 12821-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยมุ่งอธิบายลักษณะของจริยธรรมดังกล่าว โดยมีนักเรียนจากโรงเรียนในอเมริกาเหนือที่ก่อตั้งมานานกว่า 100 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาถึงความคิดหรือพฤติกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะทางการศึกษาด้านความรับผิดชอบ พบว่า การสร้างจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนนั้น ครูต้องกำหนดเค้าโครงการสอน และนำไปใช้ในการเรียนการสอน

กอร์ดอน (Gordon. 2004: 1578-B) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้กลุ่มตัวอย่าง 104 คน จากผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ปกครองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวของครอบครัว และสัมพันธภาพภายในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า

1. สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่มีความเข้มงวดกวดขัน เด็กจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าครอบครัวที่มีการปล่อยปละละเลย

2. รูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว เป็นตัวพยากรณ์ในสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ครอบครัวที่มีความคาดหวังของผู้ปกครองสามารถทำนายความรับผิดชอบต่อสังคมได้ และนอกจากนี้ยังพบอีกว่ารูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว มีความสำคัญมากต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

วิกกินส์ (รัชนี สังข์สุวรรณ. 2547: 24; อ้างอิงจาก Wiggins. 1971: 289) กล่าวถึงการศึกษาของกอฟ (Gough) เกี่ยวกับการควบคุมตนเองของผู้ที่มีปัญหาทางความประพฤติ พบว่า ผู้ที่มีระดับวินัยแห่งตนสูง จะมีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่มีความวิตกกังวล มีความอดทนสูง มีเหตุผลที่ดีเป็นของตนเอง และมีความยืดหยุ่นใน ความคิด และพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

1.2.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

อรวรรณ พาณิชปฐมพงษ์ (2542: 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน

ในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 389 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับความมีวินัยในตน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ถวิล จันทร์สว่าง (2545: 97) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความรับผิดชอบต่อการเรียนมีค่า .67 และมีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สุขุมารมณ์ เอี่ยมสำอาง (2551: 108) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การรับรู้พฤติกรรมการสอนของครู และการสนับสนุนทางวิชาการของโรงเรียน กับกลุ่มตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาและความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.3 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985: 103) ได้ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3,4,5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติ และนักเรียน 75 คน ซึ่งอยู่ชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เดบิส (Dabis Robert Gene. 1988: 3263) ได้ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์หน่วยการแก้ปัญหามีต่อผลสัมฤทธิ์ และทัศนคติการเรียนวิชาดังกล่าวของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะที่เดียวกันก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

กูต และคนอื่นๆ (Good & others. 1989-1990: 56-62) ได้ศึกษาการทำงานกลุ่มในการทดลองคณิตศาสตร์ ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากครูมากกว่า 400 คน ที่ใช้การทำงานกลุ่มในการสอนคณิตศาสตร์มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 15 ห้อง โดยการสุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 5 คนแรก สูงสุด และ 5 คนสุดท้าย

แล้วสุ่มนักเรียน 2 คน มาสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานกลุ่มช่วยเพิ่มแรงจูงใจ ความกระตือรือร้น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเพิ่มพูนความคิดเชิงคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถสูงมีแนวโน้มที่ทำงานตามลำพังและสามารถควบคุมกลุ่มได้

1.2.4 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

คณางค์ คำนูนเนก (2544: 44-47) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิเวศ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีคะแนนการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 18 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 9 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนเทศ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การใช้กิจกรรมกลุ่มนั้น ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติ การจัดสถานการณ์จำลอง การเล่นเกม กรณีตัวอย่าง ด้วยตนเองโดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีการอภิปราย และสรุปเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่มดีขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไปได้

สุพิตรรา เรื่องทอง (2550: 75) ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และนิสัยทางการเรียน

พันทิพา ทับเที่ยง (2550: 101) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนแบบร่วมมือ แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการจัดการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) ไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ มุ่งมั่น ตามหน้าที่และศักยภาพของตน ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดและตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งภาระของตน มีการวางแผนร่วมกันในการทำงาน เพื่อให้งานของกลุ่มประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

อายุเป็นสิ่งสะท้อนถึงประสบการณ์ของบุคคลทั้งในด้านชีวิตส่วนตัว และการปฏิบัติ

งานโดยผู้ที่มีอายุมากจะผ่านประสบการณ์ทั้งในเรื่องของบุคคลและเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ มาก ทำให้สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาเหตุการณ์ได้อย่างสุขุมรอบคอบ ประกอบกับการที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ทำให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดี และเข้าใจความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดี โดยได้มีผู้ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับตัวแปรด้านอายุกับความรับผิดชอบในการทำงานไว้ ดังนี้

นวลอนงค์ ศรีธัญรัตน์ (2534: 32) กล่าวว่า อายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและวุฒิภาวะรวมไปจนถึงความรับผิดชอบ ซึ่งในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญขึ้นตามวัย และบุคลิกภาพทั้งด้านความคิดและการกระทำ โดยจะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามวัยบุคคลที่มีอายุมากขึ้นได้ทำงานหลายประการมองโลกกว้างไกล ครอบคลุมลึกซึ้ง ทำให้วุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

แมสเลส (Maslach. 1986: 60) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์กับบุคคลหลายประเภท มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต มองชีวิตกว้างไกล และลึกซึ้งมากขึ้น สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และมักมีฐานะเป็นปีกแผ่นมั่นคงทางด้านการเงินและการงาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1367) ได้ให้ความหมายของอายุว่า หมายถึง จำนวนปีที่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดฐานะของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ การเรียนรู้

2.1.1.1 พัฒนาการของมนุษย์

พนม เกตุมาน (2550: 35) กล่าวว่า วัฏจักรพัฒนาของมนุษย์ แบ่งได้ดังนี้

1.ระยะทารกในครรภ์ (Prenatal period)

2.วัยทารก แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

2.1 วัยแรกเกิด (Infancy) แรกคลอด-ปลายสัปดาห์ที่2

2.2 วัยทารก (Babyhood) สัปดาห์ที่ 2-2 ปี

3.วัยเด็ก แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

3.1 วัยเด็กตอนต้น (Early Childhood) 2-5 ปี

3.2 วัยเด็กตอนกลาง (Middle Childhood) 6-9 ปี

3.3 วัยเด็กตอนปลาย (Late Childhood) 10-12 ปี

4. วัยแรกรุ่น (Puberty) หญิง อายุ 12 ปี ชาย อายุ 14 ปี
5. วัยรุ่น แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ
 - 5.1 วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) 13 – 15 ปี
 - 5.2 วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) 15-18 ปี
 - 5.3 วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) 18-21 ปี
6. วัยผู้ใหญ่ อายุ 21-40 ปี
7. วัยกลางคน (Middle Age) 40-60 ปี
8. วัยชรา (Old Age) 60 ปีขึ้นไป

อายุผู้เรียนตามช่วงชั้นต่าง ๆ

1. ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 6-9 ปี
2. ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุ 9-12 ปี
3. ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 12-15 ปี
4. ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อายุ 15-18 ปี

พัฒนาการวัยเด็กตอนต้น (อนุบาล)

อายุ 2-6 ปี อายากเป็นอิสระ เริ่มพึ่งตนเองจึงอยากเป็นตัวของตัวเองชอบปฏิเสธ คือ มีความคิดสร้างสรรค์เจริญสูงสุด ด้านร่างกาย สัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ เคลื่อนไหวได้ดี ด้านอารมณ์ เปิดเผย เกิดเพียงสั้นๆแล้วหายไป เพราะความสนใจสั้น ด้านสังคม เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เล่นเป็นกลุ่ม และด้านสติปัญญา ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง รู้จักการจัดกลุ่ม

พัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (ช่วงชั้นที่ 1)

เด็กอายุ 6-9 ปี ด้านร่างกาย มีความคล่องแคล่วว่องไว ชอบเล่น ไม่ค่อยอยู่นิ่ง มีปัญหาเกี่ยวกับ ควบคุมกล้ามเนื้อ มักติดโรคง่าย ด้านอารมณ์ อ่อนไหวง่ายต่อการตีเถียน และการเยาะเย้ย ชอบการชมเชยต้องการสร้างความพอใจให้ครู ชอบปรนนิบัติครู ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ด้านสังคม ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ไม่มีการยืดหยุ่น ทุกสิ่งเป็นจริงเป็นจัง และด้านสติปัญญา มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ชอบพูดมากกว่าเขียน กระบวนการคิดขึ้นอยู่กับความรู้ตามที่ได้เห็น

พัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง(ช่วงชั้นที่ 2)

เด็กอายุ 9-12 ปี ด้านร่างกาย เด็กหญิงเจริญเติบโตเร็วกว่าเด็กชาย เด็กหญิงย่างเข้าสู่วัยรุ่นรูปร่างเปลี่ยนไป เด็กชายชอบเล่นรุนแรง อยากรองละเอียดได้ดี ด้านอารมณ์ สามารถยอมรับกฎเกณฑ์ มีเหตุผล รู้จักพิจารณาสิ่งต่างที่เป็นไปตามธรรมชาติขึ้น มีความขัดแย้งระหว่างข้อตกลงของกลุ่มกับกฎของผู้ใหญ่นิยมคนเก่ง คนดัง ด้านสังคม กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ต้องการเป็นคนดังในหมู่เพื่อนมากกว่าเชื่อฟังผู้ใหญ่ นิยมกีฬาที่เล่นเป็นทีม รักพวกพ้อง และด้านสติปัญญา อยากรู้อยากเห็นและเปลี่ยนความสนใจง่ายต้องการเป็นอิสระ แต่ยังต้องการความช่วยเหลือ ตั้งความคาดหวังสูง สามารถคิดปฏิบัติการเป็นรูปธรรม

พัฒนาการวัยรุ่นตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3)

เด็กอายุ 12-15 ปี ด้านร่างกาย เด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชาย เริ่มมีลักษณะทางเพศ
 ชั้นที่ 2 (Aecondary Sex Characteristiics) กินจุ เก้งก้างคำนึกถึงความเปลี่ยนแปลงทาง
 ร่างกายของตนเอง ต้องการพักผ่อน ด้านอารมณ์ ค่อนข้างเจ้าอารมณ์ อารมณ์รุนแรงไม่แน่นอน
 เปลี่ยนแปลงง่าย ขาดเหตุผล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านสังคม ต้องการการยอมรับจาก
 เพื่อน ชอบทำเหมือนเพื่อน ไม่ชอบการบังคับ เด็กหญิงมีพัฒนาการเร็วกว่าผู้ชาย และด้าน
 สติปัญญา ความสนใจนานขึ้น สามารถทำกิจกรรมยากๆ ได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม คิด
 แก้ปัญหาได้แต่ความรอบคอบ

พัฒนาการวัยรุ่นตอนกลาง (ช่วงชั้นที่ 4)

เด็ก อายุ 15-18 ปี ด้านร่างกาย เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ และสนใจร่างกายตนเอง
 ต่อมาต่าง ๆ เจริญเติบโตเต็มที่ ด้านอารมณ์ ต้องการความเป็นอิสระมาก จึงมีปัญหาขัดแย้งกับ
 พ่อกับแม่ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย มีการแสดงอารมณ์ที่แข็งกร้าว เพื่อฝัน ด้านสังคม ชอบ
 ทำตามเป็นกลุ่ม ขัดแย้งกับผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กหญิงมีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กชาย สนใจเพศตรง
 ข้าม มีความคิดเรื่องการมีนัดและการแต่งงาน และด้านสติปัญญา พัฒนาการเกือบเท่ากับผู้ใหญ่
 แต่ขาดประสบการณ์ มีปรัชญาชีวิต แต่ยังสับสน เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า อายุเป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึง
 ความสัมพันธ์ของระดับความคิดและเหตุผล ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีระดับความคิดและเหตุผล
 ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และตามปกติเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น ย่อมมีประสบการณ์ มีวุฒิภาวะ มี
 ความสุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ได้ดีกว่า
 ผู้ที่มีอายุน้อย

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ชู (นพเก้า ณ พัทลุง. 2548: 10; อ้างอิงจาก Hsu. 2004) ได้ศึกษาผลจาก
 อายุและแรงจูงใจ และปัจจัยสนับสนุน 3 ด้าน คือ รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles)
 ภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนได้รับนอกห้องเรียน และวิธีการสอนของผู้สอน ต่อผลการเรียน
 ภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในไต้หวัน พบว่า ผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ
 ที่มีอายุน้อยกว่าจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ (Performance) ดีกว่า

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548 :77) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการ
 เล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง
 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเล่นเกม
 คอมพิวเตอร์ แสดงว่านักเรียนที่มีอายุต่าง ๆ กันในระดับช่วงชั้นที่ 2 มีทัศนคติต่อการเล่นเกม
 คอมพิวเตอร์ไม่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากเป็นช่วงอายุที่ไม่ต่างกันมากนัก กล่าวคือ นักเรียนในกลุ่ม
 ตัวอย่างจะมีอายุใกล้เคียงกัน ห่างกันไม่เกิน 5 ปี ด้วยความห่างของอายุที่ไม่มากนักนี้จึงทำให้
 ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อเกมคอมพิวเตอร์ไม่แตกต่างกัน

กฤษฎา ทรงเจียรระพานิช (2548: 74-75) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนออเงิน (อ่อนหมอนุสรณ์) เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า อายุเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549: 103) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะ เด็กในวัย 9-12 เป็นวัยที่สมอง เซาว์นปัญญา และความสามารถของเด็กกำลังพัฒนา การเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้จึงไม่แตกต่างกันมาก

พระมหาสมควร ชุนภิบาล (2550: 87) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิรินทิพย์ สมคิด (2551: 105) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 85) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าอายุ เป็นปัจจัยที่แสดงถึงวุฒิภาวะและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงาน บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีความคิด ความรู้สึก ความรับผิดชอบแตกต่างกันไป ผู้วิจัยคาดว่าอายุน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

รูช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530: 40; อ้างอิงจาก Ruch 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัว หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา และพฤติกรรมต่างๆที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544: 31) ได้ให้ความหมายของไว้ว่า บุคลิกภาพคือ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อ สิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาสมควร

อารี พันธุ์ณี (2544: 67) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้ สามารถแยกแยะความแตกต่างของบุคคลได้ และบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม

นพมาศ อัจจะ (2546: 4) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง โครงสร้างทาง จิตวิทยา (psychological construct) เป็นมโนคติที่สลับซับซ้อนซึ่งได้รวมถึงภูมิหลังพิเศษทาง ยีนส์ของบุคคล (ยกเว้นแฝดเหมือน) และประวัติการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีที่ความซับซ้อนเหล่านี้รวม องค์ประสานกัน

ทำให้เกิดพฤติกรรมสนองต่อสิ่งเหล่านี้เฉพาะในสิ่งแวดล้อม

กูต (พระมหาสมควร ขุนภิบาล. 2550: 45; อ้างอิงจาก Good. 1973: 417) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า เป็นภาพรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละ บุคคล

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2551: 7) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัว ของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและภายใน ส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ ส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะ อารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ ฯลฯ

จากเอกสารที่กล่าวแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็น เอกลักษณ์ของบุคคล ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้และพันธุกรรม ที่ แสดงออกมาทั้งทางด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคลนั้นๆ ที่เรียกว่าพฤติกรรม ซึ่งรวมไปถึง พฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอก

2.2.1.2 ประเภทของบุคลิกภาพ

เครซเมอร์ (Samuel. 1981: 190-191; citing Kretschmer. 1921) และ เซล ดอน (Burger. 1986: 189; citing Sheldon. 1942) มีความเห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับ รูปร่างลักษณะของคน จึงได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีรวิทยา สอดคล้องกันเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนที่ชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบ การสังคม สนุกสนานรื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy หรือ Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์ อยู่เป็นนิจชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกาย แข็งแรงชอบออกกำลังกาย (Atheletic หรือ Mesomophy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลก ๆ ฆ่า ๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงเรื่องความตาย สนุกอยู่เสมอ

จุง (Hergenharn. 1990: 55-85; citing Jung. n.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพ ของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเอง และการกระทำทุกอย่างที่มักจะขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะ ผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคล

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คึกกึ่ง ไร้เรื่อง ปรับตัวได้ดี ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุและความจริง

ฟริตแมนและโรเซนแมน (พระมหาสมควร ชุนภิบาล. 2550: 48; อ้างอิงจาก Faemer and others: 34; citing Friedman and Rosenmen. 1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคน ตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพแบบเอ และ บุคลิกภาพแบบบี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 นั้น มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มี พฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ and Hamner. 1982: 272-273; Farmer and others. 1984: 35 Smith and Anderson. 1986: 1166-1167; Fontana and others. 1987: 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคลิกภาพที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบ แสดงออกนอกทางข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 ออดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอย และอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทาง ร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสงี่ยม ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others. 1985: 165; Mitchell and Lanson. 1987: 203; Robbins. 1989: 511)

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ 1) บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว คือคนที่มีลักษณะไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เชื่อมมั่นในตนเองและเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนที่เป็นกฎเกณฑ์ และ 2) บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว คือผู้ที่มีลักษณะเปิดเผย ร่าเริง ชอบเข้าสังคม ปรับตัวได้ดีและมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของเหตุและผล

2.2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่นความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่นตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนใหญ่

กันยา สุวรรณแสง (2533: 9) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพมักจะเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ลักษณะทางกายและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอันเกิดจากการรับรู้และการเรียนรู้ทางสังคม

จากเอกสารที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพ ได้แก่ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนช่วงเวลาแห่งวัยชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีความแตกต่างเฉพาะตัว

2.2.1.4 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี แบบที่ใช้วัดในปัจจุบัน มี 3 แบบ ฟรีดแมน และโรสเซนแมน (Friedman and Rosenman. 1974: 14) ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview:SI)

ประกอบ

ด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

2) มาตราวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอของแฟรมมิ่งแฮม

(Fremingham Type A Scale: FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

3) แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity

Survey: JAS) เป็นแบบสอบถามรายงานตนเอง ซึ่ง (ชมพูนุช พงศ์ศิริ. 2535: 8-9) ได้ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อเป็นแบบวัดที่คล้ายกับแบบวัดแรก บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้า หรือทำงานที่ประสบความสำเร็จนอกเหนือจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ที่ได้รับแรงเสริมจากการทำงานมากกว่า อีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า ส่วนบุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้ต่ำ จะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ ในการทำงาน ความกดดันในการทำงาน และสถานการณ์การแข่งขัน

นอกจากนี้ สตรูบ และคนอื่นๆ (Strube and others. 1987) ได้ให้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองว่า มีการแสดงออกอย่างไร และได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์และมีความรู้สึกที่เมื่อเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ชวาทซ์ และคณะ (Schwarty; & others. 1986: 85-89) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จ และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ แต่จะไม่เอาตัวไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้น บุคคลจะมีความเพียรในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรในการทำงานที่ยากปานกลาง แต่บุคคลที่มี

บุคลิกภาพแบบ บี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน ส่วนความยากของงาน และความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

สตรูบ และ โบลันด์ (Strube; & Boland. 1986: 95-110) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี พบว่ากลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความพยายามในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรพยายามในงานที่มีความยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี นั้นมีความเชื่อถือความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน ความยากและความเพียรของงานจะมีความสัมพันธ์ในทางบวก

ไคลเออร์ และไวต์เนอร์ (Kleiver & Weidner. 1987: 204) ได้ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพแบบเอ และระดับความมุ่งมั่น โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็ก และผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คนมีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและบี พบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พฤติกรรมในการทำงานของเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายาม เพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชุตินัน ศรีแก้ว (2546: 77) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 78) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ เนื่องจากเกมคอมพิวเตอร์กำลังเป็นสิ่งที่นิยม และแพร่หลายในกลุ่มของนักเรียน ซึ่งไม่ว่านักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบใดก็ตาม ก็จะได้รับรู้และพบเห็นการเล่นเกมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอทั้งจากเพื่อนและสภาพแวดล้อม ดังนั้นบุคลิกภาพจึงไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์

กมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549: 106) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงตัว มีปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีวิธีแก้ไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัตรา เรื่องทอง (2550: 69) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความเพียรพยายามในการทำงาน ขวนขวายเพื่อให้ตนประสบความสำเร็จ รักความก้าวหน้า มีความเครียดและวิตกกังวลในการทำงานสูงกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า บุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อกับอัตมโนทัศน์

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.3.1.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

สุจิรา วิชัยดิษฐ์ (2543: 27) ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิดทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของบุคคลในทุกๆ ด้านซึ่งจะเกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับ การรับความรู้ใหม่ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเขา อัตมโนทัศน์นี้จะมีการพัฒนาสูงสุดในช่วงวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นเป็นช่วงเวลาของการแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน หลังจากนั้นจะค่อนข้างคงที่หรืออาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ซึ่งอัตมโนทัศน์อาจจะจำแนกได้เป็น 2 ชนิดด้วยกัน คือ อัตมโนทัศน์ที่ดีและอัตมโนทัศน์ที่ไม่ดี บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ดี จะมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถ ฉลาด ขยันขันแข็ง ส่วนบุคคลที่มี อัตมโนทัศน์ที่ไม่ดี ก็จะมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในทางร้าย เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า โง่ ซึ่เกียจและพฤติกรรมที่เขาแสดงออกก็จะสอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้นๆ

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2544: 134) ให้ความหมายอัตมโนทัศน์ ว่าเป็นความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งพัฒนามาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้อันเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลตอบสนองความต้องการนั่นเอง

เฮอร์ล็อค (ทรงศรี คงทวิ. 2550: 47; อ้างอิงจาก Hurlock. 1978: 526) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกาย ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาความเหมาะสมทางเพศและด้านจิตใจได้แก่ ความสามารถ การมีคุณค่าความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

เบิร์น (ทรงศรี คงทวี. 2550: 47; อ้างอิงจาก Burns. 1979: 352) ให้ ความหมายของอัตมโนทัศน์ หมายถึง เจตคติส่วนบุคคลอันเกิดจากกระบวนการทางจิตวิทยา และสังคมวิทยาของแต่ละบุคคล อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลประกอบด้วย 3 ส่วน คือ อัตมโนทัศน์ที่คิดว่าตนเป็นตน (Cognized-Self) อัตมโนทัศน์อย่างที่คนอื่นมอง (Other-Self) และอัตมโนทัศน์อย่างที่คิดอยากจะเป็น (Ideal-Self)

รอเจอร์ส (สุพัตรา เรืองทอง. 2550: 12; อ้างอิงจากรอเจอร์ส. 1977: 136-137) ได้ให้ความหมายอัตมโนทัศน์ว่า หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับตนเองโดยจิตสำนึก ประกอบด้วย การรับรู้ลักษณะเฉพาะตัว ความสามารถ ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม คุณค่าของตนเองจากการเชื่อมโยงประสบการณ์กับ สิ่งที่ได้กระทำ เป้าหมาย ละอุดมคติของตนเอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยมหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ เป็นการรับรู้ตนเองทั้ง ทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา มีทั้งอัตมโนทัศน์ที่ดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับ การรับรู้ ตนเองในสถานการณ์แต่ละขณะ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัว พฤติกรรมและ บุคลิกภาพของบุคคลนั้น

2.3.1.2 ประเภทของอัตมโนทัศน์

ชูชัย สมितिไกร (2530: 67) แบ่งอัตมโนทัศน์ตามทิศทางของความรู้สึกต่อตนเองเป็น ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ทางบวกและอัตมโนทัศน์ทางลบ

1. อัตมโนทัศน์ทางบวก (Positive self-concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถ ชัยชนะ แข็ง

2. อัตมโนทัศน์ทางลบ (Negative self-concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทาง ไม่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ไม่เป็นที่ต้องการและยอมรับของใครๆ มี สติปัญญาต่ำ เกียจคร้าน

จากการแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ ได้มีนักการศึกษาแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ไว้แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละท่าน มีทั้งที่ใช้ตนเองเป็นเกณฑ์และใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์และอัตมโนทัศน์ทางบวกและอัตมโนทัศน์ทางลบ

2.3.1.3 ความสำคัญของอัตมโนทัศน์

พรณี ช. เจนจิต (2538: 15) กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ต่อความสำเร็จในการเรียนว่า เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ดี รู้ว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ มักจะเป็น ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี มักเป็นผู้ที่ประสบ ความล้มเหลวในการเรียน

ปียนันท์ สิงห์วงษา (2543: 14) อัตมโนทัศน์ คือ “ภาพ” ของตนจากตาและใจตนเองเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับเจตคติและการรับรู้ในทุกด้าน ซึ่ง อาจเป็นจริงหรือไม่ก็ได้เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพและพฤติกรรม เป็นการรับรู้และเข้าใจที่บุคคล

มีต่อตนเอง ซึ่งจะเป็นการรับรู้ทั้งทางที่ดีและไม่ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่เขาได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือสภาพแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงเป็นปัจจัยหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน และวัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาอัตมโนทัศน์ คือ วัยรุ่น เพราะเป็นวัยที่กำลังก้าวจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่จึงต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรม ความสามารถในการปรับตัว บุคลิกภาพ และความสำเร็จของบุคคลเป็นอย่างมาก และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดี มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะเป็นบุคคลที่มีความสุขมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์สามารถปรับตัวอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้ดี

2.3.1.4 องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์

เฮอร์ลอค (พรณี ชูทัย เจนจิต. 2533: 183; อ้างอิงจาก Hurlock. 1972)

กล่าวว่า นักจิตวิทยาให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องอัตมโนทัศน์ (Self concept) จะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. อัตมโนทัศน์ที่เป็นจริง (Real Self - Concept) เป็นความรู้สึกว่าตนเองคือใคร เป็นอย่างไร เปรียบเหมือนภาพสะท้อนของตนเอง ซึ่งเป็นตัวกำหนดการแสดงบทบาทของตนเอง การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ

2. อัตมโนทัศน์ที่อยากจะเป็น (Ideal Self - Concept) เป็น “ตน” ที่ผู้นั้นยึดถืออยากจะเป็นอัตมโนทัศน์ทั้งสองลักษณะมีองค์ประกอบ 2 ด้านคือ

2.1) ด้านร่างกาย จะเกี่ยวข้องกับรูปร่างที่ปรากฏ ว่าดึงดูดความสนใจหรือไม่ดึงดูดความสนใจ

2.2) ด้านจิตใจ จะเป็นเรื่องของความสามารถ และคุณภาพ ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวต่อไปในชีวิต การรับรู้ตนเองทางด้านคุณภาพจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ ความเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ ความซาบซึ้งประทับใจ ตลอดจนความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้าน การเรียนและสังคม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่เขาเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองหรือประเมินตนเอง

ลักษณะ สิริวัฒน์ (2544: 135) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ (Self - Concept) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองตามสภาพที่เป็นจริง (Real Self) เป็นความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติต่อตนเองว่า ตนคือใคร ตนเป็นอย่างไรในสภาพที่เป็นจริง

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองโดยการคิดหรือประเมินตนเองว่า คนที่อยู่ร่วมกับตน มองตนอย่างไร ประเมินค่าตนมากน้อยเพียงใด (Self Evaluation)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอุดมคติ (Self Ideal) หมายถึง ภาพที่ตนอยากเห็นตนเองเป็นหรือความอยากจะเป็น ซึ่งแต่ละบุคคลมีระดับความทะเยอทะยานไม่

เท่ากัน ภาพที่ตนเองอยากเห็นตนเองเป็นนั้นจะบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด จะมีความสัมพันธ์กับความสามารถต่าง ๆ และโอกาสของบุคคลนั้น

จากเอกสารข้างต้นจะเห็นได้ว่า อัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่เขารับรู้เกี่ยวกับตนเองหรือประเมินตนเอง

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มิทเชล (Mitchell S. 1990: 33) ได้ศึกษาการกระทำผิดของเยาวชน พบว่า เยาวชนกระทำผิดจะมีพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายของเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่บริสุทธิ์ยังไม่สามารถที่จะรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองอย่างไรและไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เช่นเดียวกับผู้ใหญ่

เดอิช (ปริศนา เกตธา. 2544: 74; อ้างอิงจาก Deitch. 1972) ได้ศึกษาอัตมโนทัศน์ระหว่างเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติกับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายอายุ 15-16 ปี จำนวน 100 คน ใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนเนสซี ผลการวิจัยพบว่า เด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติดี้อัตมโนทัศน์ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหา ด้านความประพฤติ

เจอร์ซึลด์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541: 424; อ้างอิงจาก Jersild. 1995) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 3,000 คน โดยให้เขียนอธิบายสิ่งที่ชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านลักษณะด้านร่างกาย การแต่งกาย สุขภาพอนามัย บ้านและครอบครัว ความสนุกสนานในการพักผ่อนหย่อนใจ ความสามารถในการเล่นกีฬาต่างๆ ความสามารถทางการเรียน ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถพิเศษต่างๆ ทักษะคติทางสังคม ความชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับตนเองบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ความรู้สึกและความเชื่อทางศาสนา ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีอายุน้อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านร่างกาย รูปร่างหน้าตาและการแต่งกายเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มีอายุมากขึ้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านความรู้สึกและมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่

รอเจอร์ส (ทรงศรี คงทวี. 2550: 51; อ้างอิงจาก Roymond. 1987; cutting Rogers. 1951) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอัตมโนทัศน์ โดยแนวคิดของเขาได้พัฒนามาจากการรักษาคนไข้ในคลินิกของเขาเอง พบว่าการรับรู้ลักษณะนิสัยและความสามารถของบุคคล การรับรู้ที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมหรือกล่าวได้ว่าบุคคลมองตนเองอย่างไร มีความต้องการความเชื่อ ความรู้สึกและค่านิยมอย่างไร พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการรับรู้เหตุการณ์ในอดีตและการสั่งสมประสบการณ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหรือ Life Space

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 67) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อัตมโนทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่เขารับรู้เกี่ยวกับตนเอง หรือประเมินตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าอัตมโนทัศน์น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูต และคนอื่นๆ (Good and others. 1973: 30) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากการวัดผลที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontestlog Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไปเพียงครั้งเดียว

พีระยูกท สันตะวัน (2533: 36) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในด้านการเรียน ที่รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคล ที่ประเมินได้จากแบบทดสอบ หรือ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะทำให้แยก กลุ่มของนักเรียนที่ถูกประเมินออกเป็นระดับต่าง ๆ เช่น สูง กลาง และต่ำ เป็นต้น

จิราภรณ์ เมืองพรวน (2538: 24) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมองที่พัฒนาขึ้น หลังจากการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือ จากทั้งสองอย่าง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการ เรียนการสอนการอบรม การฝึกฝน ทำให้นักเรียนมีความสามารถ ประสบความสำเร็จและมี ความชำนาญ และผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และ ด้านทักษะพิสัย

2.4.1.2 ประเภทของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (นัทลียา กำนล. 2551: 59; อ้างอิงจาก Bloom. 1976: 70) ได้จำแนก วัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) คือ มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับ ความสามารถ ทางสมองหรือสติปัญญา ด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การ สังเคราะห์ และการประเมินค่า

2. ด้านจิตพิสัย (Affective domain) คือ มุ่งพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตใจ หรือความรู้ เกี่ยวกับความสนใจ เจตคติ และการปรับตัว เป็นต้น

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) คือ มุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างร่างกาย และสมองที่มีความสามารถในการปฏิบัติจนมีทักษะ มีความชำนาญในการ ดำเนินงานต่างๆ

2.4.1.3 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ (จิรัชญา ทิขิตติ 2550: 53; อ้างอิงจาก ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2536: 146 –147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นซึ่งเป็น ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกวิธีสอนและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุม พฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ความจำ

2.2 ความเข้าใจ

2.3 การนำไปใช้

2.4 การวิเคราะห์

2.5 การสังเคราะห์

2.6 การประเมินค่า

2.4.1.4 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ดังต่อไปนี้

บลูม (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547: 21; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปรดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors)

หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง

แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียนทัศนคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตัวเอง เป็นต้น

3. คุณภาพการเรียนการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง

ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

เพรสคอตต์ (จิรัชญา ทิขิตติ. 2550: 54; อ้างอิงจาก Prescott. 1961: 14 –16)

ได้ใช้ความรู้ทางชีววิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาและการแพทย์ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย

สุขภาพ ข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกภาพท่าทาง

2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติของนักเรียนต่อการเรียน
5. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอา ครู นักเรียน และหลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รับ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งในส่วนของพฤติกรรมด้านความรู้และความคิด คุณลักษณะทางจิตใจหรือคุณภาพการเรียนการสอน

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เซอร์แมน และโททัส (พันทิพา ทับเที่ยง. 2550: 70; อ้างอิงจาก Sherman and Thomas. 1986) ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) และการเรียนเป็นรายบุคคล โดยทดลองกับนักเรียนเกรด 10 จำนวน 38 คน ที่รัฐโอไฮโอ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

โบนาร์พาร์ท (พันทิพา ทับเที่ยง. 2550: 70; อ้างอิงจาก Bonaparte. 1990: 1911-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการจัดชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 2 จำนวน 240 คน ในพื้นที่เขตแอตแลนติกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา ผลปรากฏว่าวิธีการเรียนแบบ STAD มีการจัดชั้นเรียนดีกว่าและแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเอง

2.4.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ณัฐกานต์ ห่องนาค (2541: 56) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง จักรวาลและอวกาศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการทดลอง ปรากฏว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 81.03/ 80.63 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง จักรวาลและอวกาศที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

อมรรัตน์ ศรีเจริญทรศ (2546: 57) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมมาธิปัตย์ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 77) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเล่นคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนอาจเป็นเพราะผลการเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 นั้น ส่วนมากได้มาจากการสอบเก็บคะแนนซึ่งความสนใจในเรื่องของเกมคอมพิวเตอร์นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่อยู่นอกเหนือไปจากการเรียนและสอบในห้องเรียน จึงทำให้ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

พันทิพา ทับเที่ยง (2550: 101) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนแบบร่วมมือ แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการจัดการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนแบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) ไม่แตกต่างกัน

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุขุมภรณ์ เอี่ยมสำอาง (2551: 109) ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 79) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เข้าสังคมได้ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ส่วนเด็กที่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ ผู้ปกครอง

2.5.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

มอร์โรว์ และวินสัน (อัสรฯ อวารณ. 2540: 45; อ้างอิงจาก Morrow and Willson. 1961) ได้อธิบายถึงลักษณะของสัมพันธภาพภายในครอบครัวว่าประกอบด้วย การสนับสนุนด้านอารมณ์และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการพักผ่อนหย่อนใจร่วมกันในครอบครัว มีการรักใคร่ผูกพันซึ่งกันและกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีความกลมเกลียวสามัคคีปรองดองระหว่างสมาชิกในครอบครัว

กิติพัฒน์ นนทบุรีมะตุลย์ (รัชนี้ สังข์สุวรรณ. 2547: 49; อ้างอิงจาก กิติพัฒน์ นนทบุรีมะตุลย์ 2530) ได้รวบรวมลักษณะของครอบครัวที่มีสัมพันธภาพอย่างใกล้ชิดและมีคุณภาพจะประกอบด้วยลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. การชื่นชมและเห็นคุณค่าของสมาชิกในครอบครัว เพื่อเป็นการหล่อหลอมสมาชิกในครอบครัวให้มีทัศนคติมองสังคมส่วนรวมในแง่ดีด้วย
2. สมาชิกภายในครอบครัวได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันด้วยความเต็มใจ
3. การมีพันธะต่อความสุขและ สวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน กล่าวคือ คนในครอบครัวรู้สึกเป็นพันธะ ที่ต้องส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวได้มีความสุข และมีสวัสดิภาพที่ดี เป็นการห่วงใยกันและกันอย่างแท้จริง
4. การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี โดยการพูดคุยรับรู้เรื่องราวโดยตรงไม่ปกปิดไม่เก็บไว้ในใจ
5. การมีศรัทธาต่อศาสนาอย่างแรงกล้า โดยบุคคลในครอบครัวมักจะมีกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน เช่น การเข้าวัดทำบุญร่วมกัน
6. การมีความสามารถจัดการกับวิกฤตการณ์ในครอบครัวได้อย่างดี โดยสมาชิกในครอบครัวจะร่วมกันต่อสู้กับปัญหา ให้กำลังใจซึ่งกันและกันและร่วมกันคลี่คลายปัญหาได้ในที่สุด

2.5.1.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543: 236-238) กล่าวว่า บุตรธิดาควรสร้างความดีกับบิดามารดา ตามแนวความคิดของพระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญา นันทภิกขุ) โดยปฏิบัติตนดังนี้

- 1) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการเชื่อฟังบิดามารดา เพราะท่านรักและปรารถนาดีต่อบุตรธิดา ท่านอบรมสั่งสอนเพื่อต้องการให้เราเป็นคนดี เมื่อบิดามารดาว่ากล่าว

ตกเดือน ถือเสมือนว่าท่านให้ศีลให้พร เพื่อให้เราประพฤติตนเป็นคนดี เราจะไม่ตำหนิต่านในภายหลังว่า “พ่อแม่วังแกฉัน” ฉะนั้นจงเชื่อฟังบิดามารดา

2) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการเอาใจใส่เลี้ยงดูบิดามารดา ถ้าท่านอยู่กับเรา เราจะต้องเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ การนุ่งห่ม และอาหารการกินของท่าน ถ้าเราต้องไปทำงานนอกบ้าน จะต้องจัดหาคนรับใช้ดูแลแทนเรา และหมั่นติดตามข่าวด้วยโทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่น เช่น คนรับใช้ได้จัดหาอาหารให้ท่านได้รับประทานในตอนเช้า กลางวัน และเย็น ครบถ้วนหรือไม่ ท่านได้อาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ได้พักผ่อนนอนหลับ ทำงานอดิเรกอะไร มีอาการเจ็บป่วยอย่างไรหรือไม่ เพื่อเราจะได้เตรียมแก้ปัญหาได้ทันที่ในวันหยุดเราควรรหาโอกาสซื้อหา หรือจัดทำอาหารอร่อยๆ ที่ท่านชอบ และร่วมรับประทานอาหารพร้อมๆ กัน ทั้งบิดามารดา และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัวในกรณีที่ท่านไม่ได้อยู่ร่วมกับเรา เราก็ควรรหาโอกาสจัดหา หรือจัดทำอาหารที่ท่านชอบนำไปให้ท่านได้รับประทานในช่วงกลางวัน (ถ้าอยู่ใกล้) หรือในช่วงเย็นที่กลับจากที่ทำงาน และหรือในวันหยุด พร้อมทั้งจัดหาเสื้อผ้า ผ้านวนหนูหรือผ้าห่มไปให้ท่านได้ใช้สอยด้วย

3) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยให้ท่านสบายใจ การที่เราจะทำให้บิดามารดาสบายใจ เราต้องเรียนรู้นิสัยใจคอของท่านว่าท่านชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เช่น ท่านชอบทำบุญ เราก็ช่วยจัดหาและจัดทำเพื่อสนับสนุนการทำบุญของท่านให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี แต่ท่านไม่ชอบให้บุตรธิดาตี๋มของมีนเมา สูบบุหรี่อันเป็นสาเหตุของการเกิดมะเร็ง เทียวเซค ใส่ชุดสายเดี่ยว เราก็ควรงดตี๋ม งดสูบบุหรี่ งดเที่ยว งดใส่ เพื่อให้ท่านสบายใจ ท่านจะได้มีความสุขใจ

4) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการประสานใจ บุตรธิดาที่กำลังอยู่ในเยาว์วัยจำเป็นต้องขอเงินบิดามารดาไปจ่ายค่าเล่าเรียนพิเศษ ค่าอุปกรณ์ ค่าลงทะเบียน ค่าเข้าค่ายฝึกอบรม ค่าทัศนศึกษา ค่ารองเท้า ค่าเสื้อผ้า และค่าเบี้ยเลี้ยงประจำวัน ประจำสัปดาห์ ก่อนขอควรศึกษา สังเกตว่าบิดามารดากำลังอารมณ์ดี และเตรียมข้อมูลชี้แจงแสดงเหตุผลให้ท่านทราบ บางครั้งท่านอาจจะเตรียมเงินไม่ทัน หรือนับเงินช้า เราก็ควรอดทน มีขันติ มีสมาธิ ถือว่าช้าๆ ได้พร้าเล่มงาม ในที่สุดเราก็จะได้รับชัยชนะ คือได้เงินไปตามที่เราขอ ถึงแม้บางครั้งบุตรธิดาอาจจะโกหก หรือบอกเหตุผลในการขอเงินจากบิดามารดาท่านก็อาจจะหลงเชื่อด้วยความที่รักบุตรจ่ายเงินให้ เช่น อ้างว่าต้องใช้เงินสามพันบาทเพื่อทำโปรเจ็ค ต้องใช้เงินสี่พันห้าร้อยบาทเพื่อซื้อโปรแกรมระบบบัญชี หรือต้องใช้เงินสองพันบาทเพื่อซื้อสไลด์รูป เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ

5) สร้างความสัมพันธ์อันดีตามประเพณีไทย รัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ 14 เมษายน เป็นวันครอบครัว วันที่ 12 สิงหาคม เป็นวันแม่ และวันที่ 5 ธันวาคม เป็นวันพ่อ ฉะนั้นในวันสำคัญดังกล่าว บุตรธิดาควรทำตนให้ว่างเพื่อไปกราบทำบิดามารดาตามโอกาสนั้นๆ และรดน้ำดำหัวให้ท่านในวันครอบครัว อวยพรให้ท่านอยู่เย็นเป็นสุข มีอายุยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของบุตรหลาน พร้อมทั้งขอพรจากท่านด้วย ในกรณีที่บุตรธิดาย้ายถิ่นฐานไปทำงานในต่างจังหวัด ต่างอำเภอ ในกรุงเทพมหานคร และหรือไม่ทำงานในต่างประเทศ ในโอกาสวันสำคัญดังกล่าว

บุตรีดาควรกลับมายังบ้านของบิดามารดาเพื่อกราบเท้าท่าน อวยพรและขอพร และควรพาท่านไปรับประทานอาหารที่ท่านชื่นชอบ หรือจัดทำอาหารรับประทานกันในวันครอบครัว หรือวันครอบครัว เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุตรีดากับบิดามารดา และเครือญาติ

6) สร้างความสัมพันธ์อันดีเพื่อรักษาชื่อเสียงดั่งวงศ์สกุล บุตรีดาควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบิดามารดา โดยการรักษาชื่อเสียงวงศ์สกุลมิให้เสื่อมเสียที่อาจทำให้ท่านต้องเสียใจ ดังนั้นบุตรีดาจะต้องตระหนักเสมอว่า เราจะรักษาชื่อเสียงวงศ์สกุลของเรามีให้เสื่อมเสีย ก่อนจะทำอะไร จะต้องมีความรอบคอบ ไตร่ตรองให้รอบคอบ และไม่ใช้ชีวิตเสเพล หรือประมาทอย่างร้ายแรง เช่น การเที่ยวเตร่ เสพยาบ้า ยาอี เมื่อถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับได้ ลงข่าวในสื่อมวลชน นั่งแท็กซี่และกลับไปจนถูกกระทำมีคดีมีร้ายทางเพศ หรือถูกชิงทรัพย์จนเป็นข่าวในสื่อมวลชน และการประพฤติดนเป็นอาชญากรจนเป็นข่าวใหญ่เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวเราควรหาทางป้องกันมิให้เกิดแก่เรา ชื่อเสียงวงศ์สกุลจะได้ไม่เสื่อมเสีย

2.5.1.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543: 234-235) กล่าวว่า บิดามารดาควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุตรและธิดา เพื่อให้ความหวัง อนาคต และความเป็นปึกแผ่นที่มั่นคงของครอบครัว เป็นไปดังสมใจนึก โดยปฏิบัติตนดังนี้

1) สร้างสัมพันธ์อันดีโดยถ่ายทอดมรดกทางสังคมให้แก่บุตรีดา ด้วยการอบรมสั่งสอนถึงการดำเนินชีวิตที่ดี ประกอบด้วย มารยาททางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความเกรงใจ การมีน้ำใจ และการเสียสละ

2) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยา ด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น ให้อิสราภาพ ให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้มีส่วนร่วมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และปลูกฝังปรัชญาชีวิตที่พึงปรารถนา เช่น ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร และความซื่อสัตย์สุจริต

3) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการตอบสนองความต้องการทางสรีรวิทยา ด้วยการจัดหาอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ สลับกับการได้รับประทานอาหารตามสมัยนิยม พยายามจัดเวลาให้ได้รับประทานอาหารพร้อมกันทั้งครอบครัวสัปดาห์ละ 3-5 วัน จัดหาเสื้อผ้าและเครื่องนุ่มห่มให้ได้ตามความต้องการของบุตรีดา ประมาณร้อยละ 75 เพื่อฝึกการรอคอย การรู้จักคุณค่าของเงิน และค่าของความไม่ตั้งใจ ฝึกการขับถ่ายให้เป็นเวลา หลีกเลี่ยงการกลั้นปัสสาวะอันอาจจะเป็นสาเหตุทำให้กระเพาะปัสสาวะอักเสบได้ ฝึกให้รู้จักการรักษาความสะอาดของร่างกาย การบ้วนน้ำลาย การเตรียมผ้าอนามัย และการใช้ผ้าอนามัย ตลอดจนการทิ้งผ้าอนามัยอย่างถูกวิธี การเตรียมกระดาษทิชชูก่อนจะเข้าห้องน้ำ การป้องกันโรคติดต่อที่เป็นอันตราย ได้แก่ เอชไอวี และหัดเยอรมัน และวิธีคุมกำเนิด การตรวจฟันเป็นประจำทุก 6 เดือน การจัดห้องนอนให้ถูกสุขลักษณะ การออกกำลังกาย การพักผ่อนนอนหลับให้พอเพียง การป้องกันอุบัติเหตุในการเดินทาง ตลอดจนการถูกกระทำมีคดีมีร้ายทางเพศ พยายามให้ระมัดระวังตนเอง โดยคำนึงถึงความไม่ประมาท และความปลอดภัยไว้ก่อนเสมอ

4) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการส่งเสริมความสนใจ ด้วยการจัดหา หรือซื้อหนังสือ อุปกรณ์ และเครื่องมือเกี่ยวกับกีฬา ดนตรี และคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการใช้เวลาว่างร่วมกัน เช่น ดูโทรทัศน์ เล่นเกมและไปเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น

5) สร้างความสัมพันธ์อันดี โดยการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา ด้วยการจัดหาโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน เพื่อเข้ารับการศึกษอาบรม ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษา บิดามารดาต้องเอาใจใส่ติดตามความประพฤติการไป กลับโรงเรียน การทำการบ้าน การส่งรายงาน และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม และควรทำความรู้จักเพื่อนของบุตรธิดาด้วย

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ซอง และแฮทตี (Song; & Hattie. 1984: 1274-1281) ได้ศึกษาพบว่าบรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก ถ้าสมาชิกในครอบครัวของบ้านใดมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน มีความผูกพันกันไม่สร้างความหวาดวิตกให้กับสมาชิก ครอบครัว บรรยากาศในครอบครัวไม่เคร่งเครียดก็จะทำให้สมาชิกของครอบครัวมีความพร้อม และมีสมาธิที่จะเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในที่สุด ดังนั้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบรรยากาศในครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเรียนของเด็กมากกว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

เทนบรูเซน, และคนอื่นๆ (Tenbrusel & Others. 1995: 233-246) พบว่าความผูกพันในครอบครัวของผู้หญิงมีอิทธิพลเชิงลบ ต่อความผูกพันในงาน และลักษณะความสัมพันธ์ที่ปรากฏเป็นแบบทิศทางเดียว ส่วนผู้ชายพบว่า ความผูกพันในครอบครัวมีอิทธิพลเชิงลบต่อความผูกพันในงานแต่ความผูกพันในงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความผูกพันในครอบครัวโดยลักษณะความสัมพันธ์แบบพลวัต (Dynamic System)

กอร์ดอน (Gordon. 2004: 1578-B) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้กลุ่มตัวอย่าง 104 คน จากผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ปกครองที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวของครอบครัว และสัมพันธภาพภายในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า

1. สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่มีความเข้มงวดกวดขัน เด็กจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าครอบครัวที่มีการปล่อยปละละเลย
2. รูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว เป็นตัวพยากรณ์ในสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ครอบครัวที่มีความคาดหวังของผู้ปกครอง สามารถทำนายความ
 รับผิดชอบต่อสังคมได้และนอกจากนี้ยังพบอีกว่า รูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว มี
 ความสำคัญมากต่อความรับผิดชอบ

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อมรรัตน์ ศรีเจริญทรศน์ (2546: 58) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียน
 ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมาริปัตย์ เขตบาง
 ซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมี
 ความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 78) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการ
 เล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง
 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่มี
 ความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ อาจเนื่องมาจากไม่ว่านักเรียนจะมี
 สัมพันธภาพที่ดีหรือไม่ดีต่อผู้ปกครอง นักเรียนก็ยังสามารถหาเวลาว่าง เพื่อศึกษาค้นคว้า หรือ
 ให้ความสนใจกับสิ่งที่ตนเองสนใจอยู่ เช่นเดียวกัน ไม่ว่านักเรียนหรือผู้ปกครองจะมีสัมพันธภาพ
 อย่างไรก็ยังไม่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียน

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 69) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่ม
 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา
 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มี
 ความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
 ประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01

จากงานเอกสารและวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่าง
 นักเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อการเรียนดี ในขณะที่
 นักเรียนที่มีปัญหาสัมพันธภาพจากครอบครัวมักจะมีปัญหาต่อความรับผิดชอบด้วย เนื่องจาก
 ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ผูกพันใกล้ชิดกับผู้ปกครองจึงทำให้เกิดการขาดกำลังใจ ขาดความ
 กระตือรือร้นทำให้ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าสัมพันธภาพ
 ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.6 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

2.6.1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

2.6.1.1 ความหมายของภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

ประยูรศรี มณีสร (2532: 152-157) กล่าวว่าไว้ว่า บิดามารดาควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน และรับผิดชอบในภาระงานบ้านบ้าง ตามสมควร โดยเฉพาะในเวลาที่เด็กพอจะทำได้ เช่น ตอนเช้า เย็นและในวันหยุด ควรหางานให้เด็กทำเอง บิดามารดาควรให้เด็กรู้สึกเสมอว่าตนเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งที่บ้าน และให้รู้จักรับผิดชอบในกิจกรรมบ้านเรือนพอสมควร เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักตัดสินใจด้วยตนเองและเป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อเด็ก โดยบิดามารดาเป็นผู้แนะนำเพื่อเป็นแนวทางที่เด็กจะได้รู้จักตัดสินใจปัญหาสำคัญๆ ต่อไป

ยุวดี เทียรชมประสิทธิ์. (2536: 78) กล่าวว่า นักจิตวิทยาเชื่อว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพ สามารถจะช่วยกล่อมเกล้าให้เด็กมีความเจริญเติบโต สมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองที่มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย มีความหนักแน่นและเห็นคุณค่าของตนค้นพบคุณลักษณะเฉพาะตัว (Ego Identity) ของตนเอง และมีแรงจูงใจที่จะเลียนแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากต้นแบบที่ดี เด็กจะต้องการมีคุณสมบัติต่างๆ เหมือนผู้ใหญ่ เช่น มีอำนาจ ความมีพลังกำลัง ความสามารถและได้รับการยกย่องจากผู้อื่น หากครอบครัวมีความมั่นคง เป็นครอบครัวที่มีความสมบูรณ์ ก็พร้อมจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ครอบครัวจะส่งสอน อบรมให้เด็กมีบุคลิกภาพต่างๆ จากการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในและภายนอกครอบครัว การเรียนรู้เหล่านี้ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยไปตามลำดับของชีวิต ซึ่งการเจริญเติบโตและมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประสบการณ์ในการทำงาน

กรมสามัญศึกษา (จूरรัตน์ นันทยทวิกุล. 2538: 18; อ้างอิงจาก กรมสามัญศึกษา. 2526) กล่าวว่า การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่เข้าใจกันเมื่อมีปัญหาที่ปรึกษาและให้พ่อแม่รับทราบแก้ปัญหาของตนเองทุกเรื่องช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่น ๆ

วัชรินทร์ โกสินเจริญชัยและปณิษฐา มีชอบธรรม (2544: 2-3) กล่าวว่า บ้านหรือครอบครัวเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด เป็นที่รวมของสมาชิกทุกคนในครอบครัว หากสมาชิกทุกคนในครอบครัวปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ก็จะทำให้ทุกคนมีความสุข ความเจริญ และเป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ และยังได้กล่าวบทบาทหน้าที่ของบุตรไว้ดังนี้

1. ให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา
2. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้เต็มกำลังความสามารถ
3. ช่วยเหลืองานบ้านด้วยความเต็มใจ

4. รู้จักใช้และเก็บออมทรัพย์สินที่บิดามารดามอบให้
5. ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย มีกิจกรรมยามว่างเหมาะสมกับทุกโอกาส

6. ดูแลบิดามารดาเมื่อท่านแก่ชรา
 ในทางพระพุทธศาสนาท่านกล่าวไว้ว่าบุตรมีหน้าที่๑ต้องทำหรือมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติให้สมกับเป็นบุตรไว้ดังนี้

1. พ่อแม่เลี้ยงเรามาแล้วเราต้องเลี้ยงท่านตอบ
2. ช่วยทำกิจของท่าน คือ ช่วยทำงานท่านตามที่ท่านมอบหมายให้รับผิดชอบอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ
3. ดำรงวงศ์ตระกูล กล่าวคือ ต้องสืบทอดวงศ์ตระกูล ไม่ทำตัวให้เสื่อมเสีย หรือทำวงศ์ตระกูลให้เสียหาย หรือทำให้วงศ์ตระกูลต่างพร้อย
4. ทำตัวให้สมกับได้ทรัพย์มรดก กล่าวคือ ต้องเป็นคนประหยัด รู้จักพอเพียง และรู้จักการใช้จ่ายทรัพย์ และ

5. เมื่อท่านเสียชีวิตไปแล้ว ต้องทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้
 จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน หมายถึง สิ่งที่คุณต้องถือปฏิบัติตามที่และบทบาทของตนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

2.6.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ทริบูน (รัชนี สังข์สุวรรณ 2547: 48; อ้างอิงจาก Tenbrusel others. 1995: 233; อ้างอิงจาก citing Tribune. 1992) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร พบว่า หลักใหญ่ของงานวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวและงานจะศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ

1. ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. ศึกษาต่อเนื่องไปทั้งครอบครัวและงาน
3. ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวหรือลักษณะที่

ครอบครัวมีอิทธิพลต่องาน

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วันทนีย์ อุบลแย้ม (2545: 109) ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับผิดชอบตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินท-ราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 290 คน ผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับผิดชอบตนเอง

ของนักเรียนด้านการประพุดิตนที่เหมาะสม ด้านการศึกษาเล่าเรียน และด้านการดูแลรักษาสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550: 117) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิตยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิตยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติภายในบ้านเป็นการฝึกความรับผิดชอบแก่เด็ก ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน

2.7.1.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970: 135-152) ได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศทางการเรียนอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่างๆตามจุดประสงค์การเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือวัสดุที่พร้อมจะใช้ได้อยู่ตลอดเวลา
6. การส่งเสริมความมีอระหว่างผู้เรียนและผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน
7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรมชาติไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมชาติ

9. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ
 10. สร้างความตื่นตัวและขจัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน

11. การทำกิจกรรมต่างๆมาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรค แบ่งพวกในหมู่นิสิต นักศึกษา
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
14. เสรีภาพมีขอบเขตไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

รับผิดชอบ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545: 4-6) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด คือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถถ่ายโอนความรู้ นำความรู้ไปใช้ได้ โดยทักษะกระบวนการที่ผู้เรียนใช้เพื่อการสร้างความรู้นั้นได้แก่

- 1) กระบวนการทางปัญญา คือ การคิดและกระบวนการคิด
- 2) กระบวนการทางสังคม คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานเป็น

ทีม มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการเคลื่อนไหวทางกาย

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนควรต้องมีการส่งเสริมจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 24 ข้อ 5 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การสร้างบรรยากาศทางกายภาพที่ดีของห้องเรียนมีผลต่อการเรียนการสอนและเจตคติของผู้เรียน ลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพเหมาะสมควรเป็นดังนี้

1. ห้องเรียนมีสีสันทันดู และเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี และสร้างพอเหมาะ ปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน
2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
3. ห้องเรียนต้องสะอาดถูกสุขลักษณะน่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่างๆ อาทิ กระดาน จอรับภาพ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สามารถเคลื่อนไหวได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอน และการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆได้
5. ควรจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่างๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะต่อวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยาย และวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545: 7-9) ได้ระบุไว้ว่า สื่อทั้งหมดอาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือ และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อ เพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพ พร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้ สื่อเทคโนโลยียังหมายรวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่นๆ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติ และวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นต้น

3.2 สื่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสภาพที่อยู่รอบตัวนักเรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการ หรือแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งค้นหาได้ไม่ยาก

3.3 สื่อกิจกรรม กระบวนการ หมายถึง กิจกรรม หรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมุติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน เป็นต้น

3.4 สื่อวัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบดาร์การเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลองแผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึง สื่อประเภทเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น

สื่อต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำ หรือจัดหาใช้เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จะต้องเชื่อมั่นได้ว่า ให้สาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีความหมาย และเกี่ยวพันกับการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และมีคุณค่า ห้องสมุดหรือศูนย์สื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญมากที่ผู้เรียนสามารถ

เรียนรู้ได้ทั้งด้วยตนเองอย่างอิสระ และอย่างร่วมมือกันและกันระหว่างเพื่อน สถานศึกษาจึงต้องพัฒนาห้องสมุดให้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่

จากเอกสารข้างต้นดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะกายภาพของการเรียนการสอน อันได้แก่สถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์การเรียนนั้นล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะเห็นได้จากแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เห็นความสำคัญและกำหนดให้ผู้สอนต้องมีการส่งเสริมจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ใช้ทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งได้แก่ กระบวนการทางปัญญา ก็คือ การคิดและกระบวนการคิดและกระบวนการทางสังคม ก็คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มทำงานเป็นทีม

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน

2.7.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

คีทตั้ง (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรภาลัย. 2547: 42; อ้างอิงจาก Keating. 1964) เป็นผู้หนึ่งที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการทางภาษา พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษามีทักษะในการออกเสียงและการพูดได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนธรรมดา

ราบี (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรภาลัย. 2547: 43; อ้างอิงจาก Rabie. 1979) ได้สรุปผลการวิจัยว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ในประเทศอิหร่านไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะด้านการพูด เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน หรือ สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

เลวิน ลิปปเปท และไวท์ (กมลวรรณ ดีเลิศ. 2551: 60; อ้างอิงจาก Lewin, Lippert; & White. 1993:) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดอง เป็นมิตรต่อกัน การเรียนร่ารื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ ชยันเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันเกรงกลัวได้ออกไปจากชั้นเรียน

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อมรรัตน์ ศรีเจริญทรศ (2546: 60) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมาธิปัตย์ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 75) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเล่นคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง

กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549: 110) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่างกัน มีปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 74) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะกายภาพทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 82) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางกายภาพของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า บรรยากาศการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน วิธีการสอน ล้วนแต่เป็นการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าลักษณะทางกายภาพของการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.8.1.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543: 240) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพที่ดีที่นักเรียนพึงปฏิบัติต่อครู ทำได้ดังนี้

1) นักเรียนยอมรับครู สถาบันการศึกษาจะต้องสรรหา และคัดเลือกครูผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อมอบหมายให้สอน ให้คำปรึกษา และสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักเรียน ดังนั้นนักเรียนควรให้การยอมรับ ให้เกียรติ ให้การเคารพนับถือ และพยายามปรับตัวให้เข้ากับครูให้ได้

2) นักเรียนมีความรับผิดชอบ นักเรียนมีหน้าที่สำคัญคือ “เรียน” ดังนั้นนักเรียนจะต้องเข้าชั้นเรียน ฟังคำบรรยาย อ่านหนังสือ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่ออื่นๆ ด้วย จัดทำรายงานให้ดีที่สุดตามที่ครูมอบหมาย พยายามให้ถูกใจครูมากที่สุด

3) นักเรียนสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและครู นักศึกษาที่คาดหวัง ความก้าวหน้าและความสำเร็จจะต้องเตรียมอ่านหนังสือ หรือเอกสารในเนื้อเรื่องที่จะเรียนมา ล่วงหน้า เมื่อถึงเวลาเรียนก็ตั้งใจฟัง หรือฝึกกิจกรรมในบทเรียนได้อย่างมีทักษะที่ดี อาจขอ คำปรึกษาจากอาจารย์ มีการแนะนำตัวก่อนถามคำถาม หรือก่อนจะแสดงความคิดเห็นในทางที่ สร้างสรรค์ เพื่อให้อาจารย์รู้จักก่อนจะช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่นักศึกษาเสมอ

4) นักเรียนและครูมีความสุข นักเรียนที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับครูมา โดยตลอด ให้การยอมรับครู มีความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน จัดทำรายงานที่ถูกต้องใจครู มี การซักถามตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ทำให้การสอนของครูมีชีวิตชีวาก่อนจะจบชั่วโมง นักเรียนจะ มีส่วนร่วมในการซักถามปัญหาที่น่าสนใจ ทำให้ครูมีความสุข สิ่งที่ได้คือนักเรียนจะมีความสุข ด้วย

2.8.1.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543: 239-240) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพที่ดีที่ครู พึงปฏิบัติต่อนักเรียน ทำได้ดังนี้

1) ครูยอมรับนักเรียน ว่านักเรียนในฐานะเป็นทั้งศิษย์และเป็นเพื่อน มนุษย์ย่อมมีความรู้สึก มีอารมณ์ มีความต้องการ และมีระดับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ที่ แตกต่างกัน จึงควรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ให้เกียรติ มีความเอื้ออาทร และมีมนุษยธรรม ต่อศิษย์ ถ้าจำเป็นต้องว่ากล่าวตักเตือนควรเรียกพบเป็นการเฉพาะตัว

2) ครูมีความรับผิดชอบ ครูมีหน้าที่สำคัญคือ การสอนและให้คำปรึกษา ครูควรจะต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน เข้าสอนและเลิกตรงเวลา มอบหมายงานเพื่อฝึกความ ใฝ่รู้ให้กับนักเรียน และปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้แก่นักเรียน

3) ครูให้ผลประโยชน์แก่นักเรียน อาจารย์ควรสอนและจัดประสบการณ์ ให้นักศึกษาเตรียมเป็นบัณฑิตตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง คือให้มีความรู้ความสามารถอัน ได้แก่ ความรู้ความสามารถเฉพาะสาขา ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพัฒนา วิชาชีพ และความรู้ความสามารถพิเศษ รวมทั้งมีบุคลิกภาพที่ดี อันได้แก่ บุคลิกภาพที่เหมาะสม ในการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพทางสังคม บุคลิกภาพทางด้านอารมณ์ และบุคลิกภาพด้านร่างกาย

4) ครูและนักเรียนมีความสุข ครูและนักเรียนจะมีความสุขทั้งสองฝ่ายได้ สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูตั้งใจสอน และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม และ ค่านิยมที่ดีให้แก่นักเรียนตั้งใจเรียน รู้จักคิดใช้ปัญญา ก็จะศึกษาสำเร็จ ทั้งครูและนักเรียนต่างก็ มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับสรุปผลการประชุมระดับชาติเรื่อง “บัณฑิตไทยในอนาคต” ว่าจำเป็นต้องพัฒนาและสร้างสรรค์บัณฑิตให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ตลอดชีวิต มีสามัญสำนึก สุขศึกษา (การมีความสุขในการศึกษาตลอดชีวิต) มีสติ รู้จักสังเคราะห์ เสียสละ มีความสุขอยู่ในสังคมที่มี การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นๆ โดยให้บัณฑิตมี ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.8.1.3 ความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ชัยพร วิชชาวุธ (2530: 69) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กันกับการกระทำของคนอื่น ๆ ในสังคม และเกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

ธเนศ ขำเกิด (2533: 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

นารี โนภีระ (2536: 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุดนอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรักความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรรณี ช. เจนจิต (2538: 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่าครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนบรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลายไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่เด็กมองอย่างเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำแต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด

เพราะเมื่อเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.8.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บุธ (Buth. 1989: 645-656) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยพบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจเด็ก เด็กจะเรียนได้ดี

มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน และมีการปรับตัวได้สูง ซึ่งกับครูที่มุ่งสอน โดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครู และเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร วูน (สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. 2550: 60; อ้างอิงจาก Voorn, Randall Jay. 1990) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร โดยแยกเป็นเด็กสองพวก คือพวกที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลางและพวกที่ถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เนื้อหาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้ โคนแกน (สิรินทิพย์ สมคิด. 2551: 56; อ้างอิงจาก Cogan, Moris L. and Levin Hary. 1975: 135-139) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูมีผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูไม่ดี

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อมรรัตน์ ศรีเจริญทรยศ (2546: 60) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมมาธิปไตย เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 75) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549: 111) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกัน มีปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 70) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทาง

ลบกับปัญหาการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์ วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 83) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ดีของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติหน้าที่ดีของครูต่อนักเรียนดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเรียนและการทำงานของนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.9.1.1 การปฏิบัติตนต่อเพื่อน

กัญญา สุวรรณแสง (2533: 61-65) และปราณี พรรณวิเชียร (2534: 76-78) กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนดังนี้

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มีความหมายที่สุดแต่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นเข้ามาสนทนาด้วยก็ควรจะทำเอาใจชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงความไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น
4. แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองโลกในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะนินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน
7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้น อาจมีสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้น หากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นมาเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน

8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่านไม่ว่าบุคคลใดก็ตาม ไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง

9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังฟังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้ทราบความรู้สึกที่แท้จริง

10. จดจำข้อมูลเล็กๆน้อยๆของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อน แสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

พะยอม ธีรุต (2540: 8) ให้ความหมายของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึงพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ไป

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2541: 5) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทางด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทาง อันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนหมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฟังพาสงกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งด้านการเรียนและด้านอื่นๆไป ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมมือกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

2.9.1.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ณรงค์ เสียงประชา (2538: 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาคความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นเด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาเป็นแนวปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกเรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน

3. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. เป็นการส่งเสริมในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเองแบบของอารมณ์ เอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ฯลฯ
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าที่จะใช้อำนาจ

ลัดดา กิติวิภาต (เชิดชาย ชูสุวรรณ. 2547: 22; อ้างอิงจาก ลัดดา กิติวิภาต. 2530: 20) กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลอย่างมากกับนักเรียน เพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนและอยู่กับเพื่อน กลุ่มเพื่อนจึงเป็นประโยชน์ที่เอื้อต่อวิชาการโดยการร่วมมือกัน เสาะแสวงหาความรู้ สัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านการเรียนซึ่งกันและกัน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดบทบาท ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของนักเรียน ดังนั้นหากนักเรียนได้อยู่ในกลุ่มสมาชิกที่ดีพอก็จะสามารถทำให้นักเรียนคนนั้นประสบความสำเร็จในการเรียนได้ที่ตั้งเป้าหมายไว้อย่างแน่นอน

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.9.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เฟอร์แมน (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2530: 64; อ้างอิงจาก Fuhrmann. 1990) ศึกษารายงานการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อวัยรุ่น พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าอิทธิพลของครอบครัว เด็กวัยรุ่นจะเข้าหาเพื่อนของตนมากกว่าพ่อแม่ มีการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าเพื่อนสนิทของคนเรามักจะเป็นเพื่อนในช่วงวัยรุ่น

เดอคอสเตอร์ (พัชรินทร์ สมหมาย. 2549: 79; อ้างอิงจาก Decoster. 1981: 5789-A) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บุปผา ประทีปทอง (2542: 88) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อมรรัตน์ ศรีเจริญทรยศ (2546: 61) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมมาธิปไตย เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 76) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ

กา

เล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง

กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549: 113) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนวิชา

ภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกัน มีปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพัตรา เรืองทอง (2550: 71) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการ

ทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา

กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุขุมารณณ์ เอี่ยมสำอาง (2551: 109) ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 84) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ

การปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้าง

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นสิ่งที่มีนัยสำคัญมากในการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกัน ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนี้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่บุคคลต้องฝึกและต้องสร้างให้เป็นนิสัยติดตัวแก่บุคคลเอง เพื่อให้เกิดการประสานงาน ติดต่อกันที่ดีต่อกัน และเกิดความรักความสามัคคี ความสมานฉันท์ต่อกันและกัน อนึ่งเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้วการทำงานร่วมกันและการอยู่ร่วมกันย่อมมีแต่ความสุขความสำเร็จ ดังนั้นผู้วิจัยคาด

ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน วัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด

กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่เลขที่ 110 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 94 แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เริ่มเปิดการสอนตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2475 โดยได้รับอนุญาตจากท่านเจ้าอาวาสวัดบางอ้อ (วัดฉัตรแก้วจงกลณี) ให้ใช้ศาลาการเปรียญเป็นสถานที่เรียน มีครูชาย 3 คน นักเรียน 101 คน นายวิลาส ปุณณะโหดระ เป็นครูใหญ่คนแรก ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพื้นที่ 2 ไร่ 64 ตารางวา มีอาคารเรียน 2 หลัง มีนักเรียน 419 คน มีบุคลากร 34 คน เป็นครู 22 คน คนเลี้ยงเด็ก 5 คน ชุรการ 1 คน ภารโรง 4 คน แม่ครัว 2 คน

3.2 ผู้บริหารโรงเรียน

1. นายคณิษฐ มีรักษ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี
2. นางสาวจำเนียร นนทมิตร รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี

3.3 ปรัชญาโรงเรียน

พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และก้าวทันโลก

3.4 พุทธสุภาษิต

ปัญญา โลกสมบัติ ปชฺโชโต ปัญญา คือ แสงสว่างแห่งโลก

3.5 วิสัยทัศน์โรงเรียน

โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี บูรณาการการเรียนรู้เข้าสู่ทักษะชีวิต คิดถึงภูมิปัญญานำมาพัฒนาชุมชนและตนเอง ภายในปี 2551

3.6 พันธกิจ

1. เป็นผู้นำจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบูรณาการอย่างหลากหลาย
2. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยเต็มตามศักยภาพเพื่อพัฒนาการทักษะชีวิต
3. จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อการแสวงหาความรู้
4. จัดการเรียนรู้เป็นสากล อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและได้รับความร่วมมือจากชุมชน

3.7 คำขวัญโรงเรียน

เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม สัมพันธ์ชุมชน

3.8 สีประจำโรงเรียนม่วง – เหลือง

สีม่วง หมายถึง ความเข้มแข็ง ความมานะอดทน

สีเหลือง หมายถึง แสงสว่างแห่งปัญญา

3.9 ต้นไม้ประจำโรงเรียน

ต้นกระทิง เป็นไม้อืนต้นมีใบเป็นพุ่มลำต้นแข็งแรง มั่นคงให้ร่มเงาได้สัมผัสแล้วมี

ความอบอุ่นร่มเย็น

3.10 ปณิธาน

เสียสละ จริงใจ มีวินัย คำนว้า รอบรู้ สู้งาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว จงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 163 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 69 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 94 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว จงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 9 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว จงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นปัจจัยในการศึกษา
2. กำหนดลักษณะแบบสอบถามโดยใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type)
3. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์การแปลความหมายตามหลักการที่

ศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงตามความเป็นจริง

1. ปัจจุบันนักเรียนมีอายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
2. คะแนนเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ สุพัตรา เรืองทอง (2550) ณิชวดี จันทร์ฟอง (2549) และธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อพบอุปสรรคในการทำงาน					
00	นักเรียนรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่นักเรียนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ สุCHARมณี และอรพินทร์ ชูชม.
(2530: 32) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 43-85 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบ เอ

คะแนนเฉลี่ย 17-42 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของสุพัตรา เรืองทอง (2550)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และข้อ

3.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ด้านร่างกาย นักเรียนมีบุคลิกลักษณะดี					
00	ด้านความสามารถ นักเรียนจำสิ่งต่างๆได้แม่นยำ					
000	ด้านสังคม นักเรียนมีเพื่อนมาก					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 คะแนน หมายถึง มีอัตมโนทัศน์ดี

คะแนนเฉลี่ย 3.34 – 3.66 คะแนน หมายถึง มีอัตมโนทัศน์ดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 คะแนน หมายถึง มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของสุพัตรา เรืองทอง (2550) และอมรรัตน์ ศรีเจริญทรศน์ (2546)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองโดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และข้อ 4.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u> นักเรียนโต้แย้งทันที เมื่อผู้ปกครองว่ากล่าว ตักเตือน					
00	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองให้ความรักแก่นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

5.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านของพระมหาสมควร ชุนภิบาล (2550) และวันทนี อุบลรัมย์ (2545)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบหมดทุกข้อ โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองสั่งให้ทำงานบ้าน					
00	นักเรียนทำงานบ้านที่ได้รับมอบหมายเสร็จทุกครั้ง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 :38) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านน้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนของกนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552) สุพัตรา เรื่องทอง (2550) และกมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และข้อ 6.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>สถานที่เรียน</u> ห้องเรียนมีขนาดเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
00	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียน</u> สื่อที่ใช้มีเพียงพอกับความต้องการของ นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 คะแนน หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 คะแนน หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 คะแนน หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของกนกานต์ ภูประเสริฐ (2552) สุพัตตรา เรื่องทอง (2550) และกมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และข้อ 7.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> นักเรียนแสดงความเคารพเมื่อพบครู					
00	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u> ครูให้ความรักแก่นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของกนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552) สุขุมภรณ์ เอี่ยมสำอาง (2551) และสุพัตรา เรืองทอง (2550)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อที่ 8.1 และข้อ 8.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนให้คำปรึกษาเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ บทเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
 คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนพอใช้
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของสุขุมารณ์ เอี่ยมสำอาง (2551) พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550) และสุพัตรา เรืองทอง (2550)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนทำงานได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ แม้ไม่ชอบก็ตาม					
00	นักเรียนทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 คะแนน หมายถึง นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงาน

กลุ่มมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 คะแนน หมายถึง นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงาน

กลุ่มปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 คะแนน หมายถึง นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงาน

กลุ่มน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 122 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดวิมุตยาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.164 - 6.097 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .709

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.736 - 9.047 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .773

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.589 - 9.859 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .725

ตอนที่ 5 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.929 - 9.189 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .789

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.392 - 7.821 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .779

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.445 - 9.168 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .780

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.717 - 7.356 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .768

ตอนที่ 9 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.823 - 6.900 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .709

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยื่นต่อโรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ เพื่อขออนุญาต

เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ จำนวน 163 ฉบับไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบระหว่างวันที่ 9-15 มีนาคม 2553 และได้รับ

แบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนโรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณีตอบมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามคือ ตอบครบทุกข้อผลปรากฏว่า สมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t- Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – Distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน
SE _{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE _b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
\hat{Y}	แทน	สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนมาตรฐาน
X ₁	แทน	อายุ
X ₂	แทน	บุคลิกภาพ
X ₃	แทน	อัตมโนทัศน์
X ₄	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X ₅	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X ₆	แทน	ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
X ₇	แทน	ลักษณะทางกายภาพของการเรียน
X ₈	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₉	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

Y แทน ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจตุรทิศ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจตุรทิศ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ บุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจตุรทิศ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
อายุ	11.10	.93	วัยเด็กตอนกลาง
บุคลิกภาพ	64.69	8.84	แบบ เอ
อัตมโนทัศน์	3.52	.44	ดีพอใช้
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.30	.43	สูง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	2.64	.37	ดีพอใช้
ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน	3.40	.52	ปานกลาง
ลักษณะทางกายภาพของการเรียน	3.69	.52	ดี

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.92	.47	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.65	.45	ดีพอใช้
ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม	3.60	.46	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแวกวงกลมณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีอายุอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีอัตมโนทัศน์ดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้ มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านปานกลาง มีลักษณะทางกายภาพของการเรียนดี มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มปานกลาง

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแวกวงกลมณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	Y
X ₁	1.000	-.024	-.022	-.063	.000	.060	-.043	-.059	-.039	-.100
X ₂		1.000	.423**	.051	.321**	.168*	.292**	.274**	.245**	.271**
X ₃			1.000	.082	.364**	.268**	.331**	.328**	.334**	.278**
X ₄				1.000	.053	.084	.132	.074	.014	.068
X ₅					1.000	.442**	.557**	.519**	.477**	.459**
X ₆						1.000	.431**	.344**	.333**	.290**
X ₇							1.000	.598**	.459**	.518**
X ₈								1.000	.538**	.478**
X ₉									1.000	.595**
Y										1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว มี 2 ปัจจัย คือ บุคลิกภาพ (X_2) และอัตมโนทัศน์ (X_3) ปัจจัยด้านครอบครัว มี 2 ปัจจัย คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_6) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มี 3 ปัจจัย คือ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4)

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	2	14.541	7.271	60.368 **
Residual	160	19.270	.120	
Total	162	33.811		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า มีปัจจัย 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₉	.605	.064	.595	.595	.354	88.240**
X ₉ , X ₇	.273	.059	.310	.656	.430	60.368**
			A =	.921		
			R =	.656		
			R ² =	.430		
			SE _{est} =	.347		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 4 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 2 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₉) และลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X₇) ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 นี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มได้ร้อยละ 43.0

สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .921 + .605X_9 + .273X_7$$

สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .595X_9 + .310X_7$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้ว-จกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้ว-จกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 163 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 69 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 94 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 อายุ

1.1.2 บุคลิกภาพ

1.1.3 อัจฉริยะ

- 1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 1.2.2 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
- 1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 9 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.164 - 6.097 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .709

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.736 - 9.047 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .773

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.589 - 9.859 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .725

ตอนที่ 5 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.929 - 9.189 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .789

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.392 - 7.821 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .779

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.445 - 9.168 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .780

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.717 - 7.356 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .768

ตอนที่ 9 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.823 - 6.900 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .709

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยื่นต่อโรงเรียนวัดจตุรแวกจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแวกจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ จำนวน 163 ฉบับไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบระหว่างวันที่ 9-15 มีนาคม 2553 และได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแวกจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแวกจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแวกจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว มี 2 ปัจจัย คือ บุคลิกภาพ(X_2) และอัตมโนทัศน์ (X_3) ปัจจัยด้านครอบครัว มี 2 ปัจจัย คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

(X₅) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X₆) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มี 3 ปัจจัย คือ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X₇) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₈) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₉)

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X₁) และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₄)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₉) และลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X₇) ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 นี้สามารถรวมกันพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 43.0

4. สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน

วัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .921 + .605X_9 + .273X_7$$

4.2 สมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .595X_9 + .310X_7$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษารั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว มี 2 ปัจจัย คือ บุคลิกภาพ (X₂) และ

อัตมโนทัศน์ (X₃) ปัจจัยด้านครอบครัว มี 2 ปัจจัย คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₅) และภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X₆) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มี 3 ปัจจัย คือ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X₇) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₈) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₉) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 บุคลิกภาพ (X₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้งกลณี เขตบางพลัด

กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัวของ นักเรียนที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ต่างๆในการดำรงชีวิต โดยลักษณะของผู้มี บุคลิกภาพแบบเอนั้นมีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคลิกภาพที่มีความ ปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ ดีกว่าคนอื่น ชอบทำงานแข่งขันกับเวลา กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเร่งด่วนโดยใช้เวลาให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอจึงมีความปรารถนาที่จะ ประสบความสำเร็จ จึงให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มเพราะต้องการ ทำงานออกมาให้บรรลุเป้าหมาย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชุติมน ศรีแก้ว (2546: 77) ได้ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นบุคลิกภาพจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงาน กลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแ้วจวงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.2 อັตมโนทัศน์ (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการ ทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแ้วจวงกลณี เขตบางพลัด

กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีอັตมโนทัศน์ดี มี ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะอັตมโนทัศน์คือความรู้สึกนึกคิดต่อตนเอง ของนักเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม นักเรียนที่มีอັต มโนทัศน์ดีจึงมีความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่ดีต่อรูปร่างของตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มี ความสามารถ และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในการทำงาน ดังนั้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าตนเองมี ความสามารถและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในการทำงานนักเรียนจึงมีความรับผิดชอบในการ ทำงานกลุ่มมากเพราะรู้ว่าตนเองสามารถทำงานในกลุ่มตามความสามารถที่นักเรียนมีได้และยัง ได้รับความยอมรับจากเพื่อนในการทำงานตามหน้าที่ในกลุ่ม นักเรียนที่มีอັตมโนทัศน์ดีจึงมักจะ เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนเพราะนักเรียนต้องเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ประสานความร่วมมือจนนำมาซึ่งความสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่มีอັตมโนทัศน์ไม่ดีมัก เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนเพราะขาดความรับผิดชอบทั้งความรับผิดชอบต่อ ตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น รวมถึงความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มด้วย ดังที่ พรธณี ช. เจนจิต (2538: 15) กล่าวว่าอັตมโนทัศน์มีผลต่อความสำเร็จในการเรียน เด็กที่ มีอັตมโนทัศน์ดี จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนเด็กที่มีอັตมโนทัศน์ไม่ดี มักเป็นผู้ ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา เรื่องทอง (2550: 85) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อັตมโนทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

ดังนั้น อັตมโนทัศน์จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครอง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครองและการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงทำให้นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ ด้านการเรียนที่ต้องมีความรับผิดชอบ ด้านสังคมที่ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเรียน ต่อสังคมดี รวมไปถึงความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ดังที่ กอร์ดอน (Gordon. 2004: 1578-B) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่ารูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว มีความสำคัญมากต่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ดี นักเรียนจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าครอบครัวที่มีการไม่ดีคือปล่อยปละละเลย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ ศรีเจริญทรศน์ (2546: 58) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมมาธิปไตย เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.4 ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านมาก มีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านคืองานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกใน

ครอบครัว เช่น การช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านหรือช่วยทำภารกิจของผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติภายในบ้านเป็นการฝึกความรับผิดชอบแก่นักเรียน นักเรียนเรียนรู้ฝึกฝนตนเองให้มีความรับผิดชอบ เมื่อนักเรียนเกิดการเรียนเรียนรู้ นักเรียนก็จะมีควมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานต่างๆ รวมถึงความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มด้วย ดังที่ประยูรศรี มณีสร (2532: 152-157) กล่าวไว้ว่า บิดามารดาควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน และรับผิดชอบในภาระงานบ้านบ้าง ตามสมควร โดยเฉพาะในเวลาที่เด็กพอจะทำได้ เช่น ตอนเช้าเย็นและในวันหยุด ควรหางานให้เด็กทำเอง บิดามารดาควรให้เด็กรู้สึกเสมอว่าตนเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งในบ้าน และให้รู้จักรับผิดชอบในกิจกรรมบ้านเรือนพอสมควร เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักตัดสินใจด้วยตนเองและเป็นการฝึกความรับผิดชอบให้เด็ก

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนี อุบลแย้ม (2545: 109)

ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 290 คน ผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการประพฤติตนที่เหมาะสม ด้านการศึกษาเล่าเรียน และด้านการดูแลรักษาสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจวงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.5 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้วจวงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพของการเรียนดี มีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะ ลักษณะกายภาพของการเรียนการสอน อันได้แก่สถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์การเรียนนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียน ดังที่กล่าวไว้ในแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าต้องให้ความสำคัญและกำหนดให้ผู้สอนต้องมีการส่งเสริมจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดและกระบวนการทางสังคม ก็คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่ม ดังนั้นลักษณะกายภาพของการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเอื้อให้นักเรียนมีการเรียนรู้ มีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่ม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี (2548: 75) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเล่นคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทาง

กายภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ดังนั้น ลักษณะทางกายภาพของการเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครู มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ดีของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติหน้าที่ดีของครูต่อนักเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนและการทำงานของนักเรียน รวมไปถึงอิทธิพลต่อการทำงานกลุ่ม โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบ เพราะนักเรียนได้รับการปลูกฝังให้เคารพคำสั่งสอนของครู ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ ให้มีความความรับผิดชอบในการเรียนซึ่งหมายรวมถึงความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 83) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจักรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่ปฏิบัติต่อกันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจและรักสามัคคี ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกัน โดยการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนี้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่นักเรียนต้องฝึกและต้องสร้างให้เป็นนิสัยติดตัวแก่ตนเอง เพื่อให้เกิดการประสานงาน ติดต่อกันที่ดีต่อกันและเกิดความรักความสามัคคี ความสมานฉันท์ต่อกันและกัน ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

เพื่อนที่ดีต่อกันแล้วการทำงานร่วมกันและการอยู่ร่วมกันย่อมมีแต่ความสุขและประสบความสำเร็จ การที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีจึงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมภรณ์ เอี่ยมสำอาง.

(2551: 109) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้ววงกลม เขต บางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแก้ววงกลม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 อายุ (X_1) ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีอายุมากมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมากและนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีอายุมากมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีอายุมากมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีอายุมากได้รับการฝึกในเรื่องความรับผิดชอบมาอย่างดี มีการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังเรื่องของความรับผิดชอบ มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมายของตนเองทั้งนี้เพราะอายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและวุฒิภาวะรวมไปจนถึงความรับผิดชอบ ดังที่วอลนงค์ ศรีธัญรัตน์ (2534: 32) กล่าวว่า อายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและวุฒิภาวะรวมไปจนถึงความรับผิดชอบ ซึ่งในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญขึ้นตามวัย และบุคลิกภาพทั้งด้านความคิดและการกระทำ โดยจะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามวัยบุคคลที่มีอายุมากขึ้นได้ทำงานหลายประการมองโลกกว้างไกล ครอบคลุมลึกซึ้ง ทำให้วุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีอายุมากมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง คือ 10-13 ปี พัฒนาการของเด็กในช่วงนี้จะเปลี่ยนความสนใจง่าย และมีความขัดแย้งระหว่างข้อตกลงของกลุ่มจนทำให้เด็กไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มเพราะไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มจึงทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 85) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ

นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ

ดังนั้นอายุจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก และ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความใส่ใจในการเรียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ สามารถรับผิดชอบในการเรียนในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ดี ดังนั้นจึงมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนให้ความสำคัญกับการเรียนด้วยตนเองมาก มองข้ามความสำคัญของการทำงานร่วมกับผู้อื่น ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น รวมไปถึงไม่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมภรณ์ เอี่ยมสำอางค์. (2551: 109) ซึ่งศึกษาเรื่องซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบโดยรวม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) และลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจตุรแคว้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่า นักเรียนที่มี

สัมพันธภาพดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้ เพราะการมีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการทำงานกลุ่ม ซึ่งการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพดีกับเพื่อนนี้มีอิทธิพลต่อการเรียน พฤติกรรม และการทำงานของนักเรียนเป็นอันมากจึงทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก หากนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนแล้วนักเรียนย่อมได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะในการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมภรณ์ เอี่ยมสำอาง (2551: 109) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบคือ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีมีความรับผิดชอบมาก

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครเป็นอันดับแรก

3.2 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน (X_7) ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสองซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพของการเรียนดี ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะลักษณะทางกายภาพของการเรียน อันได้แก่ สถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์ในการเรียน มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความใกล้ชิดกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้กัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา เรืองทอง (2550: 74) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะกายภาพทางการเรียนดีมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

ดังนั้นลักษณะทางกายภาพของการเรียนจึงส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นอันดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณาข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดจันทรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม โดยพิจารณาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ซึ่งได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและลักษณะทางกายภาพของการเรียน ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นอันดับแรก ทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น ตลอดจนจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพ

1.2 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นอันดับสองซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ทางโรงเรียนควรสร้างบรรยากาศทางกายภาพที่ดีของห้องเรียนเช่น มีสีสนั่น่าดู และเหมาะสม อากาศถ่ายเทได้ มีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน มีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เช่น ลำดับการเกิด และ ระดับชั้น เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาความรับผิดชอบในด้านอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม เช่น การเลียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบภายในครอบครัว การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน เป็นต้น

2.5 ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มเป็นอันดับแรก ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กิจกรรมกลุ่ม การให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นต้นเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *ศึกษาการศักยภาพของเด็กไทย ระยะที่ 1*. กรุงเทพฯ: กรมกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง*. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2545). *เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กระทรวงศึกษาธิการ. อัดสำเนา
- (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม* กรมวิชาการ. (2545). *รายงานผลการดำเนินงาน 2 ปี กับการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมฯ.
- (2543). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมฯ.
- (2543ก). *รายงานการประเมินผลหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2543ข). *รายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กนกกานต์ ภูประเสริฐ. (2552). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- กมลวรรณ ดีเลิศ. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในระบบกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- กมลรัตน์ พิชัยวงศ์. (2549). *ปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- กมลวัฒน์ วันวิชัย. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

- กฤษดา ประทีปรัตน์. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค "สรกกิจพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤษณู ทรงเจียรพานิช. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนออเงิน (อ่อนเหมอนุสรณ์) เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา ปราบพล. (2532). *การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูผู้สอนภาษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กันยา สุวรรณแสง.(2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*.กรุงเทพฯ ฯ: บำรุงสาส์น.
- คมเพชร จัตรศุกกุล. (2546). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 5*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- (2530). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิรุตต์ ภูเจริญ. (2551). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฑาทิพย์ หงส์สา. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของพนักงานบริษัท บี บอยด์ ซีจี จำกัด เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. เค้าโครงการสารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรัชญา ทิขัตติ. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียน วิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จารุวรรณ นามพรหม. (2545). *การศึกษาอัตมโนทัศน์ของนิสิตโครงการจุฬาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2540). *คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอร์นไคค์*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จूरรัตน์ นันทัยทวีกุล. (2538). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดรุณี ขอเจริญ. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2530). ผลของประสบการณ์กลุ่มฝึกมนุษยสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติส่วนบุคคล ตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชุติมน ศรีแก้ว. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ถวิล จันท์สว่าง. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศรี คงทวี. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2535). วิธีแห่งบัณฑิต การครองตน คลองคน และครองงาน. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทศนา แชมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ธนพงษ์ มุ่งไผ่ดี. (2548) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเล่นคอมพิวเตอร์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชเนศ เกิดขำ. (2533). *การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน*, วารสารมิตรครู. 99(30): 4
- นพเก้า ฌ พัทลุง. (2548). *การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา*. สงขลา: ภารกิจเอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นภดล ภาชนะวิเชียร.(2540). *การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์*.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพมาศ อึ้งพระ. (2546). *ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นาตยา ปิลันธนานนท์. (2543). *การเรียนแบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.
- นัทธิดา กำนล. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์กับการสอนปกติ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล ภาชนะวิเชียร. (2540). *การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาการตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2542). *ความรู้เกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางจิต, ความเครียดและสุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นกลีกร์ สุขถิ่นไทย. (2530). *เอกสารประกอบการประเมินประสิทธิภาพอาจารย์: คู่มือการสอน – รายงานผลการสอน – รายงานการให้บริการด้านต่างๆ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- (2531). *ประมวลบทความทางวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 33 หน้า 81 - 100*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- บงกช หิรัญสังจาเลิศ. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาลสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่สังกัดองค์กรในศาสนาคริสต์ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- บุปผา ประทีบทอง. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*

- เขต คลองสาน. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ปิยรัตน์ จันทร์เรือง. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. คำโครงการปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุประนัย. (2542). การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. กรุงเทพฯ: วิเคเตอร์การพิมพ์.
- ปิยะดา ชื่นครุฑ. (2546). ผลของการใช้กิจกรรมเพื่อปรับอัตโนมัติความวิตกกังวลจากการพลาจจากและความผูกพันต่อบุตรของมารดาที่คลอดบุตรก่อนกำหนด. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปริศนา เกตรา. (2544). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวแอดเลอร์ที่มีต่ออัตโนมัติและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยนันท์ สิงห์วงษา. (2543). อัตโนมัติหลายมิติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2531). จิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). เอกสารการสอนวิชาทดสอบทางจิตวิทยา. ม.ป.ท..
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พัชรินทร์ สมหมาย. (2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท กศ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนม เกตุมาน. (2550). พัฒนาการวัยรุ่น. ค้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2553 จาก, http://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm.
- พยงค์ จิระพงษ์. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบบ

- 4MAT กับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาสมควร ขุนภิบาล. (2550). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาประสิทธิ์ชัย จับพิน. (2549). การพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัด นครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสารานุกรมธรรม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม ธัญรส. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พระเมธี ธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (2533). พุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพฯ: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ปจำกัด.
- พันทิพา ทับเที่ยง. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนแบบร่วมมือ แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการจัดการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดาพร จงราชนนท์. (2551) การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ความว่าเหว และ สุขภาพจิตระหว่างผู้สูงอายุที่ไม่ประกอบอาชีพกับผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเมื่อถึงวัยเกษียณ กรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชนตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2533). จิตวิทยาการเรียนการสอน: จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.
- (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545, กรกฎาคม). การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารการศึกษากรุงเทพมหานคร. 25(10): 4-6.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2544). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- รัชนี้ สังข์สุวรรณ. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ของข้าราชการ
สำนักบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.
บทคัดย่อ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารี ศิริเจริญ. (2536, เมษายน). การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความ
รับผิดชอบของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. วารสารวิจัยสนเทศ. 13 (15) : 3.
- วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ. (2551). สุขวิทยาจิต (Mental Hygiene); เอกสารประกอบการสอน.
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรินทร์ โกสินเจริญชัย และปณิญา มีชอบธรรม. (2544). หมวดพัฒนาอาชีพ. ตามหลักเกณฑ์
และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. นนทบุรี: ปิยมิตร
มัลติมีเดีย.
- ศิริัญญา แสนสอน. (2547). ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการป้องกันสิ่งเสพ
ติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.(สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2551). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ : รู้เขา รู้เรา แก้ไขปรับปรุงครั้งที่ 15
สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ศิริพันธ์ วรรณนกิจ. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความ
รับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธี
วิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดารัตน์ ลิ้มเสรี. (2545). อัตมโนทัศน์หลายมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต
การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุวรรณ ผลเล็ก. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมกร
ทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5
เทคนิค. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาส์นพิทยาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุขุมารณ์ เอี่ยมสำอาง. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิรินทิพย์ สมคิด. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดตพล พุ่มขาว. (2551). การพัฒนาแบบวัดบุคลิกภาพนักประชาสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์
- สุวิชา บัวมุด. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียน จันทรประดิษฐารามวิทยาคม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุธีรา เทิดวงค์วรกุล. (2547). การศึกษาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน. บทคัดย่อ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา เรืองทอง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ นุชมิตร.(2547). ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบโครงการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฑาทอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *แผนแห่งความหวังและอนาคตของชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544)* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). *กฤษฎา พันธุ์วานิช*. อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม มติชนรายวัน วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2550, 30 (10551).
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2539). *คุณธรรมพื้นฐาน ในคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา*. หน้า 2-3. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- หฤทัย อติชาติพงศ์. (ม.ป.ป.). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาคม ระดมสุข. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี. (2544). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- อภิชาติ ประจิมพันธ์. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการทำงานของพนักงาน บริษัทไฮเวย์ จำกัด เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อริศรา จารุรัตน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย เอื้อเฟื้อ. (2537). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ และด้านการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อังคณา ธีรศิลาเวทย์. (2548). *จิตลักษณะและปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์. มหาสารคาม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร โอตะระกุล. (2538). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ ศรีเจริญทรศน์. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประตู่ธรรมารัตน์ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Birkhauser, John Charles. (1985). *The Effects of Group Dynamics on Self Conception The Elementary School Classroom*. Dissertation Abstracts International. 46(1): 103-A.
- Boardman, Jean Alexander. (1988). *The Effectiveness of Structured Group Internations to Enhance Group Process in A Smoking Cessation Program*. Dissertation Abstracts International. 50(1): 1952-A.
- Bacon, Charles Samual. (1989). *Teacher Goal Structures and Student Responsibility for Learning: A Student Perspectobe*, Disertation Abstracts Internationnal. 46(9): 659.
- Chinnery, Ann Helen. (2004, Febrauey). *Response and Responsibility : On Levinas and Moral Education (Emmanuel Levinas)*. Dissertation Abstracts International. 64 (08): 2821-A
- Dickinson, Charles L. (1987). *Self – Instruction in Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Dabis, Robert Gene. (1988). *A Study an the Effeces of Studrnts Use of Selected group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Soving Unit*. Dissertation Abstracts International. 49 (1) : 2263-A.
- Gordon, Michelle C. (2004, September). *The Role of Parenting Styles in the Development of Social Responsibility*. *Dissertation Abstracts International*. 65(03) : 1578-B.
- Good, Thomas L.; et al. (1989, December/1990, January). *Using Work-Groups in Mathematics Instruction*. *Education Leadership*. 47(4) : 51-62.
- Friedman, M. and R.H. Roseman. (1974). *Behavior Pattern and Coronary Angiographic Finding*. *Journal of the American Medical Association*. 240-164.
- Kelley, Karen E. and Houston, Ken B. (1985, October). *Type A Behavior and in Employed Women: Relations to Work, Marital, and Leisure Variable Social*

- Support, Stress, Tention, and Health. *Journal of the personality and Social Psychology*. 48(4) : 1067
- Kleuwer, Wendy and Weidner, Gerdi. (1987,February). Type A Behavior and Aspirtion: A study of Parnts and Childern's Goal Setting. *Developmental Psychology*.23(2) : 204-209
- Maslach, Christina Burnout. (1986). *The Cost of Caring*. 2nd ed: Englewood Cliffs, N.J.: prentice-Hall Inc.
- Mitchell S. (1990). *The Encyclopedia of Human Development and Education*. 1st ed, BPCC: Wheaton.
- Organ, Dennis W. and Hamner, Clay w. (1982). *Organizational Behavior*. Texas: Business Publications.
- Rogers, Carl R, (1977). *Client-Centered Therapy: its current practice, implication, and theory*. Boston: Houghton Mifflin.
- Roymond J. Corsini. (1987). *Encyclopedia of Psychology*. U.S.A.: John Wiley & Son.
- Strube and others. (1987, July). Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Abilities: Empirical Test of the Self Appraisal Model. *Journal of Personality and Social Psychology*. 52(5) : 956-974.
- Shepard. Joan M. (1999). *Developing Responsibility for Completing and Handing in Daily Homework Assignments for Students in Grades Three, Four and Five*. Dissertation Abstracts International
- Song, In-Sub; & Hattie, John. (1984, December). Home Environment Self-Concept and Academic Achievement: A Causal Modeling Approach. *Journal of Educational Psychology*. 76(6) : 1276-1281

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บัณฑิตที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียน วัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มี 9 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบัณฑิตที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาแต่อย่างใด คำตอบทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

พระจักรพงษ์ ทาราศรี

นิติปรัชญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้ว กรุณาเติม

ข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน

1. ปัจจุบันนักเรียนมีอายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
2. คะแนนเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อพบอุปสรรคในการทำงาน					
2	นักเรียนรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะใน ขณะที่นักเรียนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจ ไว้ได้					
3	นักเรียนคิดว่าเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วจนไม่ สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
4	นักเรียนรู้สึกว่า เป็นการเสียเวลา ถ้าต้องไปรอ ซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					
5	นักเรียนรู้สึกว่าต้องทำงานอย่างรวดเร็วเพื่อแข่ง กับเวลา					
6	นักเรียนคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจ นักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
7	นักเรียนรู้สึกว่ายากทำกิจกรรมให้เสร็จโดยเร็วเท่าที่ทำได้					
8	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น โรงอาหาร ร้านค้า					
9	นักเรียนไม่ชอบให้ใครมาขัดจังหวะการทำงานของนักเรียน					
10	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขอไปที					
11	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเป็นคนที่จริงจังกับการทำงาน					
12	นักเรียนเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจ้อ					
13	นักเรียนชอบทำงานที่นักเรียนรับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
14	เมื่อนักเรียนกำลังฟังคนอื่นพูดไว้สาระนักเรียนรู้สึกเบื่อ จึงมักหาทางเลี่ยง					
15	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิด เมื่อต้องทำสิ่งซ้ำซาก					
16	นักเรียนชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลาเมื่อมีนัด					
17	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักจบ					
18	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
19	นักเรียนเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่างๆด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์แล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>ด้านร่างกาย</u> นักเรียนมีบุคลิกลักษณะดี					
2	นักเรียนมีรูปร่างหน้าตาดี					
3	นักเรียนแต่งกายเหมาะสมกับรูปร่าง					
4	นักเรียนยืน เดิน นั่ง ได้สง่างาม					
5	นักเรียนแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
6	นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง					
7	<u>ด้านความสามารถ</u> นักเรียนจำสิ่งต่างๆได้แม่นยำ					
8	เวลาอ่านหนังสือนักเรียนสามารถจับใจความสำคัญๆได้					
9	นักเรียนเป็นคนเรียนเก่ง					
10	นักเรียนสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้					
11	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ					
12	<u>ด้านสังคม</u> นักเรียนมีเพื่อนมาก					
13	นักเรียนเป็นคนที่เพื่อนไว้วางใจ					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
14	นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองขาดลักษณะการเป็นผู้นำหรือหัวหน้า					
15	นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองสามารถทำประโยชน์ให้เพื่อนได้					
16	เพื่อนๆส่วนมากนิยมชมชอบความสามารถของนักเรียน					
17	เพื่อนๆมักให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมต่างๆด้วย					
18	นักเรียนเป็นที่รู้จักของเพื่อนๆ					
19	นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนๆได้ทุกคน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u> นักเรียนโต้แย้งทันที เมื่อผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือน					
2	นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน					
3	นักเรียนช่วยเหลืองานบ้านเมื่อมีโอกาส					
4	เมื่อนักเรียนมีปัญหาเรื่องการเรียนนักเรียนขอคำปรึกษาจากผู้ปกครอง					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
5	นักเรียนขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองเมื่อมี ปัญหาส่วนตัว					
6	นักเรียนไม่เคยทำให้ครอบครัวเดือดร้อนจากการ กระทำของนักเรียน					
7	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองให้ความรักแก่นักเรียน					
8	ผู้ปกครองคอยดูแลอย่างใกล้ชิดเมื่อนักเรียนไม่ สบาย					
9	ผู้ปกครองมีเวลาร่วมกิจกรรมกับนักเรียน					
10	เมื่อนักเรียนทำผิดผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนโดย ไม่ถามเหตุผล					
11	ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
12	ผู้ปกครองให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา					
13	ผู้ปกครองตักเตือนเมื่อนักเรียนทำผิด					
14	ผู้ปกครองแนะนำการปฏิบัติตนแก่นักเรียน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านแล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองสั่งให้ทำงานบ้าน					
2	นักเรียนทำงานบ้านที่ได้รับมอบหมายเสร็จทุกครั้ง					
3	นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานทุกวัน โดยท่านไม่ต้องสั่ง					
4	นักเรียนไม่เคยมีงานที่ต้องทำภายในบ้าน					
5	นักเรียนทำงานบ้านก็ต่อเมื่อผู้ปกครองสั่งให้ทำเท่านั้น					
6	นักเรียนมีหน้าที่ดูแลความสะอาดบ้าน					
7	นักเรียนได้ช่วยผู้ปกครองซักเสื้อผ้าในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์					
8	นักเรียนทำงานบ้านช่วยผู้ปกครองก็ต่อเมื่อได้รับค่าจ้างเท่านั้น					
9	นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านด้วยความไม่เต็มใจ					
10	นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
11	นักเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้านเท่าที่ทำได้					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>สถานที่เรียน</u> ห้องเรียนมีขนาดเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
2	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
3	บริเวณของห้องเรียนปราศจากกลิ่น					
4	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
5	ห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวน					
6	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียน</u> สื่อที่ใช้มีเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน					
7	ในห้องเรียนมีการจัดบอร์ดเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียน ควรรู้					
8	ในห้องเรียนมีวีดีโอประกอบการเรียนการสอน					
9	ในห้องเรียนมีการฉายสไลด์ภาพประกอบการ เรียนการสอน					
10	ในห้องเรียนมีคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
11	ในห้องเรียนมีไมโครโฟนและลำโพงในการสอน					
12	สื่อที่ใช้มีคุณภาพและทันสมัย					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> นักเรียนแสดงความเคารพเมื่อพบครู					
2	นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู					
3	นักเรียนสนใจในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน					
4	เมื่อเรียนไม่เข้าใจ นักเรียนกล้าถามครู					
5	นักเรียนกล้าขอรับคำปรึกษาจากครูเมื่อมีปัญหา					
6	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจ เมื่อได้รับคำว่ากล่าวตักเตือนจากครู					
7	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u> ครูให้ความรักแก่นักเรียน					
8	ครูเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
9	ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน					
10	ครูมีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียน					
11	ครูให้คำปรึกษาด้านการเรียนเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ					
12	ครูให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัว					
13	ครูทำโทษเมื่อนักเรียนไม่ทำการบ้าน					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนให้คำปรึกษาเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจบทเรียน					
2	นักเรียนแสดงความมีน้ำใจกับเพื่อนเมื่อมีโอกาส					
3	นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในเรื่องการเรียน					
4	นักเรียนเลือกที่นั่งใกล้กับเพื่อนที่สนิทที่สุด					
5	นักเรียนรู้สึกกังวลใจเมื่อเพื่อนสนิทไม่สบาย					
6	นักเรียนกล้าขอความช่วยเหลือจากเพื่อน					
7	นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อน					
8	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
9	นักเรียนมักทะเลาะกับเพื่อนบ่อยครั้ง					
10	เมื่อทะเลาะกับเพื่อน นักเรียนพร้อมที่จะขอโทษเพื่อน					
11	นักเรียนทำงานกับเพื่อนด้วยความเต็มใจ					
12	นักเรียนไม่นินทาวาร้ายเพื่อนทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
13	นักเรียนทำงานกลุ่ม เช่น แบ่งหน้าที่กันทำด้วยความสามัคคี					
14	นักเรียนไม่มีเพื่อนที่สามารถปรับทุกข์ได้					
15	นักเรียนไม่ชอบเพื่อนที่เรียนเก่งกว่า					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม แล้ว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งจาก 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนทำงานได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ แม้ไม่ชอบก็ตาม					
2	นักเรียนทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด					
3	นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้					
4	นักเรียนไม่ทอดทิ้งงานที่ได้รับมอบหมาย					
5	นักเรียนมีการวางแผนร่วมกันกับเพื่อน					
6	แม้มีอุปสรรคในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนักเรียนก็ไม่ละเลยต่อหน้าที่					
7	เมื่อต้องทำงานกลุ่ม นักเรียนปล่อยให้เพื่อนทำ					
8	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมกลุ่ม					
9	เมื่องานของนักเรียนเสร็จเรียบร้อย นักเรียนสามารถช่วยเพื่อนทำงานที่เหลือได้					
10	นักเรียนทำงานกลุ่มเฉพาะที่นักเรียนได้รับมอบหมายเท่านั้น					
11	นักเรียนรู้สึกภูมิใจเมื่องานกลุ่มประสบความสำเร็จ					
12	นักเรียนคาดหวังกับการทำงานกลุ่มมาก					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13	นักเรียนรู้สึกดีใจเมื่อครูชมว่างานกลุ่มมีคุณภาพ					
14	เมื่อทำงานกลุ่มเสร็จเรียบร้อย นักเรียนและเพื่อนในกลุ่ม ช่วยกันตรวจ แก้ไขและปรับปรุงร่วมกัน					
15	นักเรียนมักทะเลาะกับเพื่อนในกลุ่มเพราะความคิดเห็นไม่ตรงกัน					
16	นักเรียนชอบนำงานกลุ่มมาทำคนเดียวเพราะกลัวเพื่อนในกลุ่มทำได้ไม่ดีพอ					
17	เมื่อทำงานกลุ่มไม่สำเร็จนักเรียนมักโทษเพื่อนในกลุ่ม					

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 5 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.437
2	3.883
3	4.352
4	4.807
5	4.368
6	4.323
7	5.903
8	4.345
9	3.164
10	6.097
11	3.873
12	3.933
13	4.243
14	5.888
15	3.639
16	5.342
17	3.508
18	3.570
19	5.367

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .709

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.341
2	5.521
3	4.836
4	3.952
5	2.736
6	5.343
7	6.871
8	5.241
9	6.073
10	6.160
11	5.896
12	9.047
13	5.912
14	3.694
15	5.347
16	6.228
17	5.469
18	4.257
19	5.409

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .773

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.589
2	6.632
3	4.051
4	9.859
5	6.763
6	4.776
7	7.057
8	5.842
9	7.035
10	2.913
11	7.481
12	7.991
13	4.921
14	6.154

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .725

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม
ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.327
2	4.085
3	4.301
4	7.385
5	6.696
6	3.199
7	4.603
8	9.189
9	8.006
10	2.929
11	3.273

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .555

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม
ลักษณะทางกายภาพของการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.392
2	5.045
3	6.172
4	4.619
5	5.368
6	5.586
7	4.126
8	7.495
9	7.821
10	6.330
11	6.539
12	3.944

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .658

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.845
2	6.466
3	9.168
4	5.380
5	5.196
6	2.445
7	4.349
8	6.345
9	5.540
10	6.794
11	5.095
12	5.404
13	3.133

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .680

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.211
2	6.842
3	5.042
4	7.356
5	6.449
6	2.717
7	6.187
8	6.323
9	6.104
10	6.331
11	4.187
12	4.849
13	3.881
14	5.523
15	2.793

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .668

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม
ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

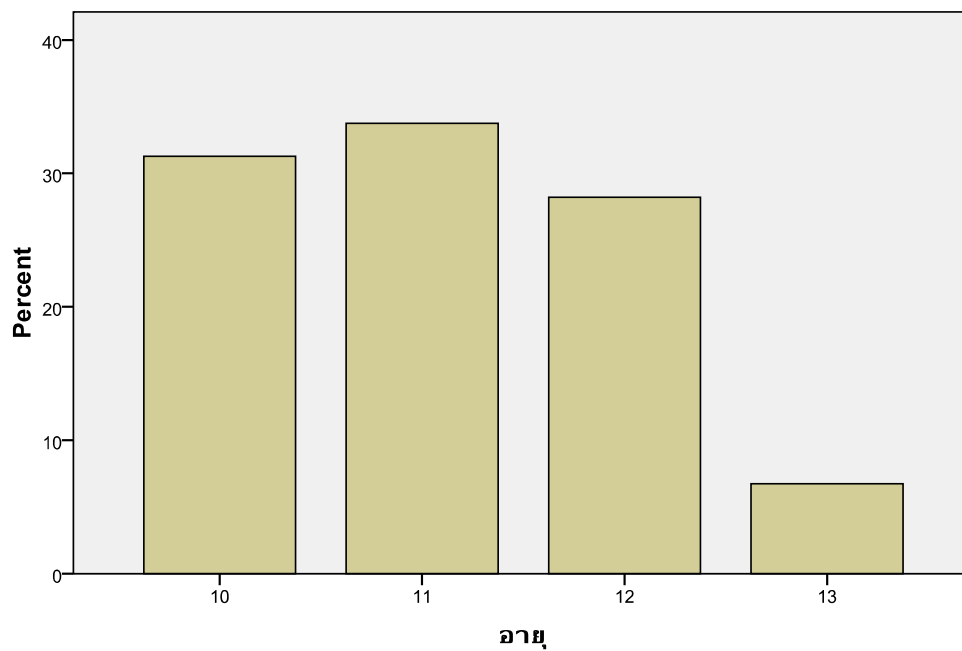
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.683
2	6.900
3	6.356
4	4.861
5	6.199
6	5.651
7	3.674
8	6.747
9	5.976
10	4.297
11	5.526
12	6.837
13	3.664
14	3.983
15	5.746
16	1.823
17	2.694

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .709

ภาคผนวก ค

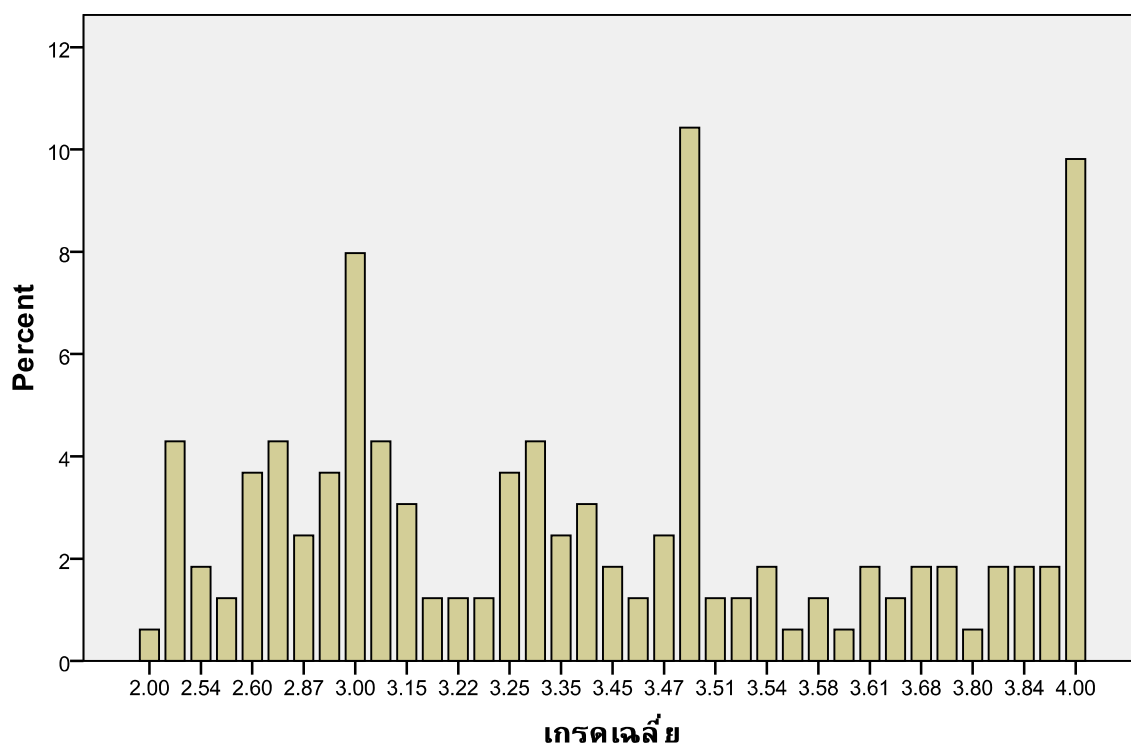
ข้อมูลประกอบการแสดงร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

อายุ

ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงร้อยละของอายุ

เกรดเฉลี่ย

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงร้อยละของเกรดเฉลี่ย

ภาคผนวก ง

**หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือและ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล**

ที่ ศธ 0519.12/ 03๐๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มกราคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง

เนื่องด้วย พระจักรพงษ์ ทาราศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ เจริญ กิ่งทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระจักรพงษ์ ทาราศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084-0376-561

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/0308

วันที่ 14 มกราคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พระจักรพงษ์ ทาราศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ เวย์นีย์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระจักรพงษ์ ทาราศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/03๑6

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มกราคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

เนื่องด้วย พระจักรพงษ์ ทาราศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปฏิญานพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกกลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระจักรพงษ์ ทาราศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ตันดีวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084-0376-561

ที่ ศธ 0519.12/ ๕3|๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มกราคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี

เนื่องด้วย พระจักรพงษ์ ทาราศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ ห้องเรียนเพื่อทดลองให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 168 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจางลณี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2553

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ พระจักรพงษ์ ทาราศรี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084-0376-561

ที่ ศธ 0519.12/๒๐๑๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่าปริญญาโท

เรียน คณบดีคณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

เนื่องด้วย พระจักรพงษ์ ทาราศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ได้ทำปริญญาโท เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจกฉฉฉฉ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” ได้รับอนุมัติให้สอบปากเปล่าปริญญาโท ในวันที่ 23 เมษายน 2553 เวลา 10.00 – 12.00 น. ณ ห้อง 12-407 ตึก 12 คณะศึกษาศาสตร์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่า ปริญญาโทของนิสิตผู้นี้ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

โทรสาร. 0-2260-0132

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พระจักรพงษ์ ทาราศรี
วัน/เดือน/ปีเกิด	3 ธันวาคม 2527
สถานที่เกิด	37 หมู่ 7 ตำบลโนนก่อ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี 34350
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดฉัตรแก้วจงกลณี ซอยจรัญสนิทวงศ์ 94 แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700 โทร 08-4037-6561
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านห้วยเตือ ตำบลโนนก่อ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนช่องเม็กวิทยา ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโพธิ์ตาก ตำบลพิบูลย์ อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2551	ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร